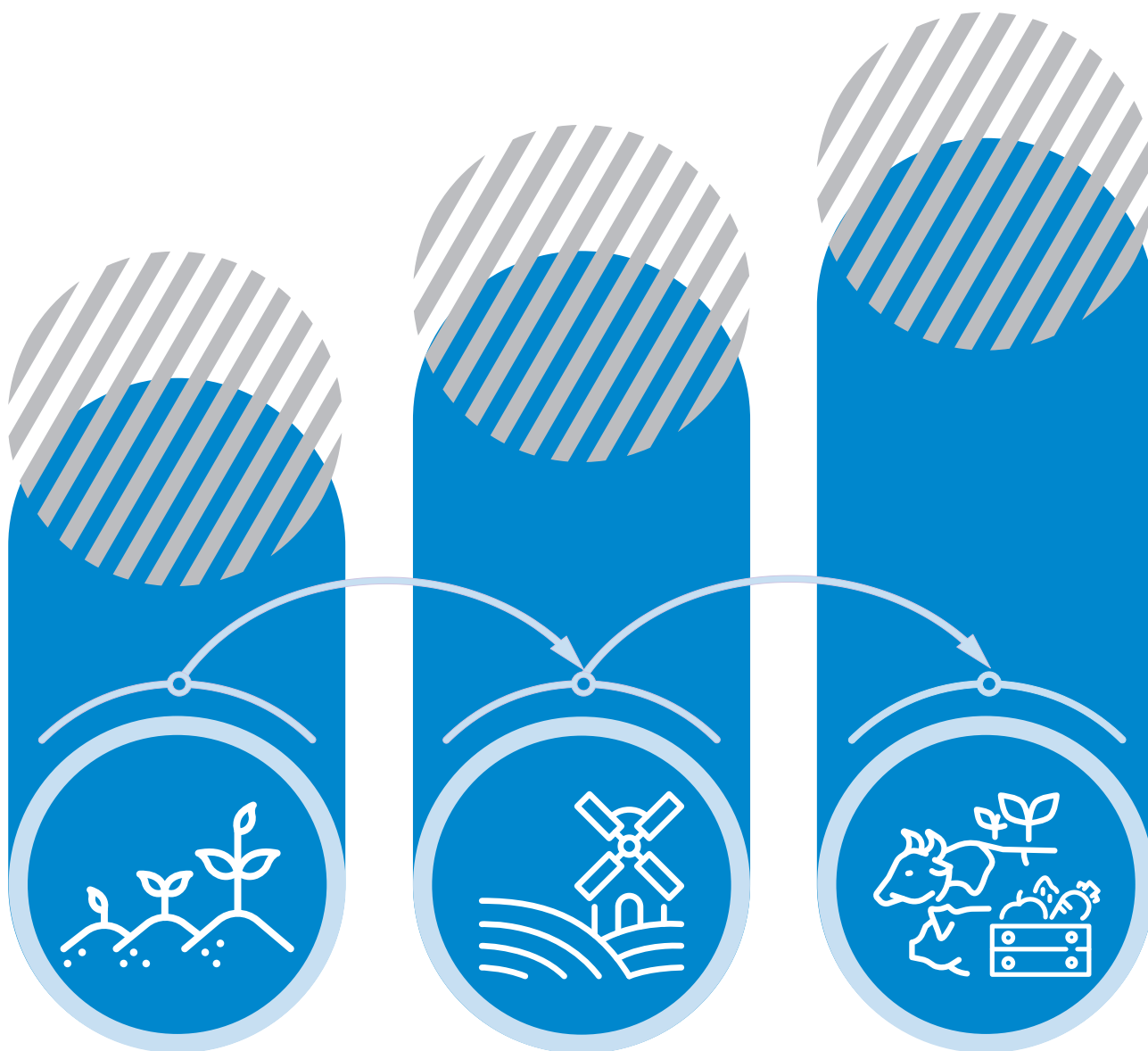

Koniunktura w gospodarstwach rolnych w 1 półroczu 2025 r. Raport wojewódzki 2025

Business tendency in agriculture in the 1st half of 2025.
Voivodship report 2025

Koniunktura w gospodarstwach rolnych w 1 półroczu 2025 r.

Raport wojewódzki 2025

Business tendency in agriculture in the 1st half of 2025.
Voivodship report 2025

Urząd Statystyczny w Zielonej Górze Statistical Office in Zielona Góra

Zielona Góra, październik October 2025

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Zielonej Górze, Ośrodek Badań Koniunktury

Statistical Office in Zielona Góra, Centre of Business and Agriculture Tendency

pod kierunkiem

supervised by

Roberta Wróbla

Zespół autorski

Editorial team

Aleksandra Borek, Maciej Brant, Agnieszka Jankowska, Ewa Synówka, Edyta Woźniak-Maciejewska

Prace redakcyjne

Editorial work

Elwira Olczyk

Tłumaczenie

Translation

Kamil Franiszyn

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Piotr Wawrzusik

Recenzent

Reviewer

Robert Wróbel

ISSN 3072-0737

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publication available on website

stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Spis treści

Contents

Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty	4
Symbols. Major abbreviation	
Uwagi metodologiczne.	4
Methodological notes	
Synteza	5
Executive summary.	6
Ogólna sytuacja w gospodarstwach rolnych w 1 półroczu 2025 r..	7
General situation in the agricultural holdings in the 1st half of 2025	
Zmiany w gospodarstwach rolnych w 1 półroczu 2025 r.	11
Changes in agricultural holdings in the 1st half of 2025	
Opłacalność produkcji rolniczej	11
Profitability of agricultural production	
Popyt na produkty wytwarzane w gospodarstwach rolnych.	14
Demand for products produced in the agricultural holdings	
Prognoza sytuacji gospodarstw rolnych na 2 półrocze 2025 r.	17
Prediction of the situation of agricultural holdings for the 2nd half of 2025	
Opłacalność produkcji rolniczej	17
Profitability of agricultural production	
Popyt na produkty wytwarzane w gospodarstwach rolnych.	19
Demand for products produced in the agricultural holdings	
Czynniki sprzyjające i ograniczające rozwój gospodarstw rolnych	22
Factors conducive and limiting the development of agricultural holdings	
Czynniki sprzyjające	22
Conductive factors	
Czynniki ograniczające.	25
Limiting factors	
Źródła finansowania i wydatki inwestycyjne gospodarstw rolnych	27
Sources of financing and investment expenditures of agricultural holdings	
Źródła finansowania	27
Sources of financing	
Wydatki inwestycyjne	30
Investment expenditures	
Wpływ nadzwyczajnych czynników na sytuację gospodarstw rolnych	33
The impact of extraordinary factors on the situation of agricultural holdings	
Wojna w Ukrainie	33
War in Ukraine	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (–)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
Comma (,)	used in figures represents the decimal point

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
r.	rok year
p.proc.	punkt procentowy percentage point
pkt	punkt point

Uwagi metodologiczne

Methodological notes

Publikację opracowano na podstawie wyników badania koniunktury w gospodarstwach rolnych realizowanego dwa razy w roku: w styczniu (dotyczy drugiego półrocza poprzedniego roku) i w lipcu (dotyczy pierwszego półrocza bieżącego roku).

Zachęcamy do lektury Zeszytu metodologicznego „Badanie koniunktury w gospodarstwach rolnych” wyd. 2024, gdzie znajdą Państwo bardziej szczegółowe informacje.

[Zeszyt metodologiczny - Badanie koniunktury w gospodarstwach rolnych](#)

Synteza

Oceny użytkowników gospodarstw rolnych dotyczące ogólnej sytuacji ich gospodarstw w 1 półroczu 2025 r. poprawiły się w stosunku do wyrażanych przed rokiem. Wartość wskaźnika zmiany ogólnej sytuacji gospodarstw rolnych (WZOS) wzrosła zarówno na poziomie kraju, jak i we wszystkich województwach. Poprawiły się także oceny opłacalności produkcji rolniczej oraz popytu na produkty wytwarzane w gospodarstwach rolnych.

Mimo poprawy nastrojów wśród rolników, oceny zmiany koniunktury w 1 półroczu 2025 r. pozostały pesymistyczne. Salda odpowiedzi na pytania dotyczące zmiany opłacalności produkcji i popytu przyjmowały wartości ujemne we wszystkich województwach. Również prognozy na 2 półrocze 2025 r. były najczęściej negatywne. Zarówno w przypadku opłacalności produkcji, jak i popytu przeważały pesymistyczne przewidywania, choć były one mniej negatywne niż przed rokiem.

Użytkownicy gospodarstw rolnych za najważniejszy czynnik sprzyjający rozwojowi gospodarstw w 1 półroczu 2025 r. najczęściej uznawali możliwość korzystania z unijnego wsparcia – na poziomie kraju czynnik ten wskazało 64,2% rolników. Duże znaczenie miały również korzystne ceny sprzedawanych produktów rolnych, które były drugim najczęściej wskazywanym czynnikiem oraz dostępność kredytów preferencyjnych. Podobne tendencje widoczne były we wszystkich województwach.

Z kolei najważniejszym czynnikiem ograniczającym rozwój gospodarstw rolnych w ostatnim półroczu pozostały zbyt wysokie koszty produkcji. W 14 województwach wskazało na nie ponad 60% rolników. Bariera ta była najczęściej odczuwana wśród gospodarstw wielokierunkowych oraz specjalizujących się w produkcji roślinnej. Wśród innych czynników ograniczających rozwój gospodarstw wymieniano zbyt niskie ceny zbytu oraz niekorzystne warunki atmosferyczne.

Głównym źródłem finansowania wykorzystywanym przy prowadzeniu gospodarstwa rolnego w 1 półroczu 2025 r. pozostawały środki własne, z których korzystała zdecydowana większość rolników (95,6%). W 15 województwach odsetek ten przekraczał 90%. Znaczącym wsparciem była natomiast pomoc unijna, z której korzystało od 45% do prawie 79% gospodarstw rolnych w zależności od województwa.

Biorąc pod uwagę wyniki dodatkowego badania dotyczącego wpływu niespodziewanych czynników na sytuację gospodarstw rolnych, zaobserwowano, że negatywne skutki wojny w Ukrainie na sytuację gospodarstw rolnych w 1 półroczu 2025 r. były mniej odczuwane przez rolników we wszystkich województwach. W większości województw zmniejszył się odsetek gospodarstw deklarujących poważne lub zagrażające stabilności skutki wojny. Jednocześnie wzrósł odsetek rolników, którzy wskazywali na brak negatywnego wpływu lub oceniali negatywne skutki wojny jako nieznaczne.

Executive summary

Assessments made by farm users regarding the overall situation of their holdings in the first half of 2025 improved compared to those expressed a year ago. An increase in the value of the indicator of change in the general situation of agricultural holdings (WZOS) was observed both in the country and in all voivodships. Assessments of the profitability of agricultural production and demand for products produced in agricultural holdings also improved.

Despite the improvement in sentiment among farmers, assessment of changes in business tendency in agricultural holdings in the second half of 2024 also remained pessimistic. The balances of responses regarding changes in profitability of agricultural production and the demand for products produced in agricultural holdings were negative in all voivodeships. Predictions for the second half of 2025 were also mostly negative. In the case of profitability of agricultural production and demand for products produced in the agricultural holdings, pessimistic predictions prevailed, although they were less negative than a year ago.

Users of agricultural holdings most often indicated the possibility of benefiting from EU support as the most important factor supporting the development of agricultural holdings in the first half of 2025 – at national level, 64.2% of farmers indicated this factor. Also of great importance for farmers were the favorable prices for sold agricultural products, which were the second most frequently indicated factor, and availability of preferential credits. Similar trends were evident in all voivodeships.

On the contrary, the main factor limiting the development of agricultural holdings were too high production costs. In 14 voivodships they were indicated by more than 60% of farmers. Multidirectional agricultural holdings and agricultural holdings specializing in plant production were particularly affected by too high production costs. Among other factors limiting the development of agricultural holding, farmers often mentioned too low sales prices, as well as adverse weather conditions.

In the first half of 2025, the main source of financing used in conducting agricultural holdings remained own funds, used by the vast majority of farmers (95.6%). In 15 voivodeships, this percentage exceeded 90%. EU support also had a significant impact on the financing of agricultural activities, used by between 45% and nearly 79% of agricultural holdings depending on the voivodship.

Based on the results of an additional survey of the impact of the war in Ukraine on the situation of agricultural holdings, it was noted that in the second half of 2024, the negative effects of the war in Ukraine were less felt by agricultural holders in all voivodships. At the same time, in most voivodships, a decrease in the percentage of farmers declaring serious or threatening the stability of their agricultural holdings negative effects of the war was observed.

In most voivodeships, the percentage of farms declaring serious or stability-threatening effects of the war decreased. At the same time, the percentage of farmers who reported no negative impact or assessed the negative effects of the war as minor increased. In addition, an increase was observed in the number of users of agricultural holdings who indicated lack of negative effects of the war or assessed them as minor.

Ogólna sytuacja w gospodarstwach rolnych w 1 półroczu 2025 r.

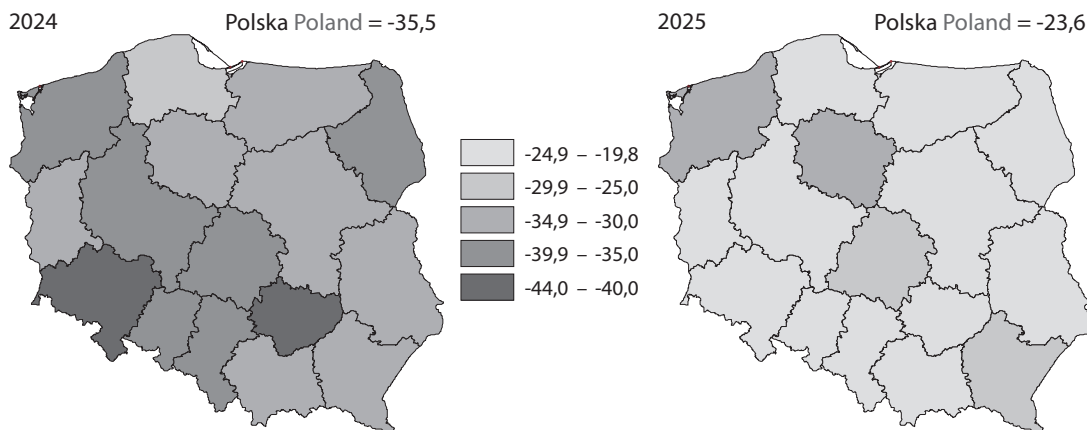
General situation of agricultural holdings in the 1st half of 2025

Wskaźnik zmiany ogólnej sytuacji w gospodarstwach rolnych (WZOS) – jest wskaźnikiem złożonym. Obliczany jest jako średnia arytmetyczna sald odpowiedzi na pytania dotyczące zmiany sytuacji w gospodarstwach rolnych w ostatnim półroczu i przewidywanej sytuacji w najbliższym półroczu. Przyjmuje wartości od -100 do +100, przy czym wartości poniżej zera są oceniane jako negatywne (wskazujące na złą koniunkturę), a powyżej zera – jako pozytywne (wskazujące na dobrą koniunkturę). Wskaźnik przyjmujący wartość równą zero oznacza sytuację, gdy koniunktura nie zmienia się.

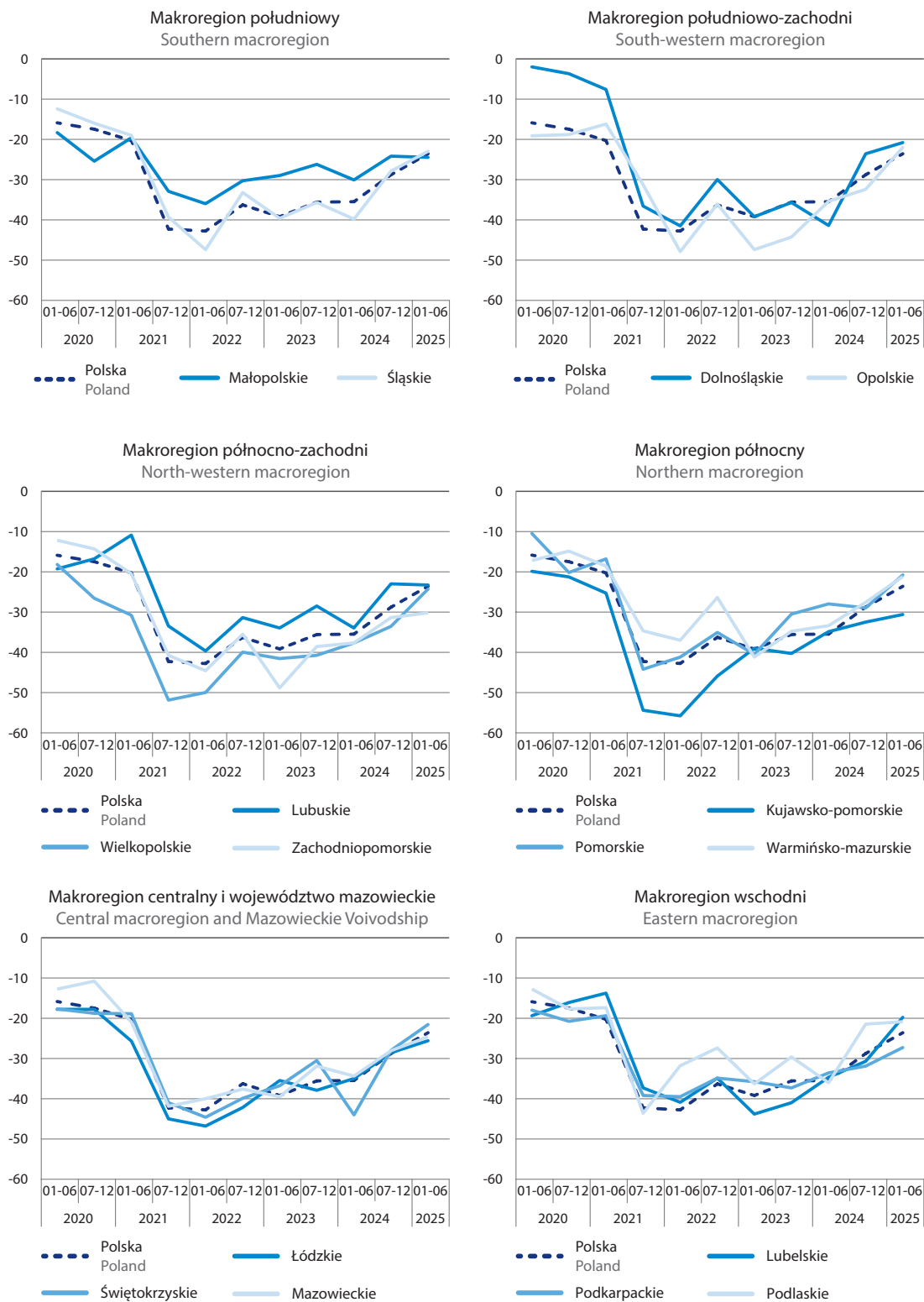
Saldo odpowiedzi – jest wskaźnikiem prostym obliczanym jako różnica między procentowym udziałem odpowiedzi pozytywnych (+) oraz procentowym udziałem odpowiedzi negatywnych (-). Wskaźnik może przyjąć wartości od -100 do +100. Saldo dodatnie oznacza przewagę uzyskanych opinii pozytywnych nad negatywnymi, natomiast ujemne: negatywnych nad pozytywnymi. Wartość wskaźnika równa zero oznacza, że odsetek opinii pozytywnych jest równy odsetkowi opinii negatywnych.

W ocenie użytkowników gospodarstw rolnych koniunktura w rolnictwie w 1 półroczu br. była bardziej korzystna niż w analogicznym okresie ub. roku. Wskaźnik zmiany ogólnej sytuacji w gospodarstwach rolnych (WZOS) wzrósł o 11,9 pkt. Mimo pozytywnych tendencji ogólne nastroje wśród rolników w Polsce pozostały pesymistyczne (wartość wskaźnika wyniosła minus 23,6).

Mapa 1. Wskaźnik zmiany ogólnej sytuacji w gospodarstwach rolnych w 1 półroczu
Map 1. Indicator of change in the general situation of agricultural holdings in the 1st half of the year

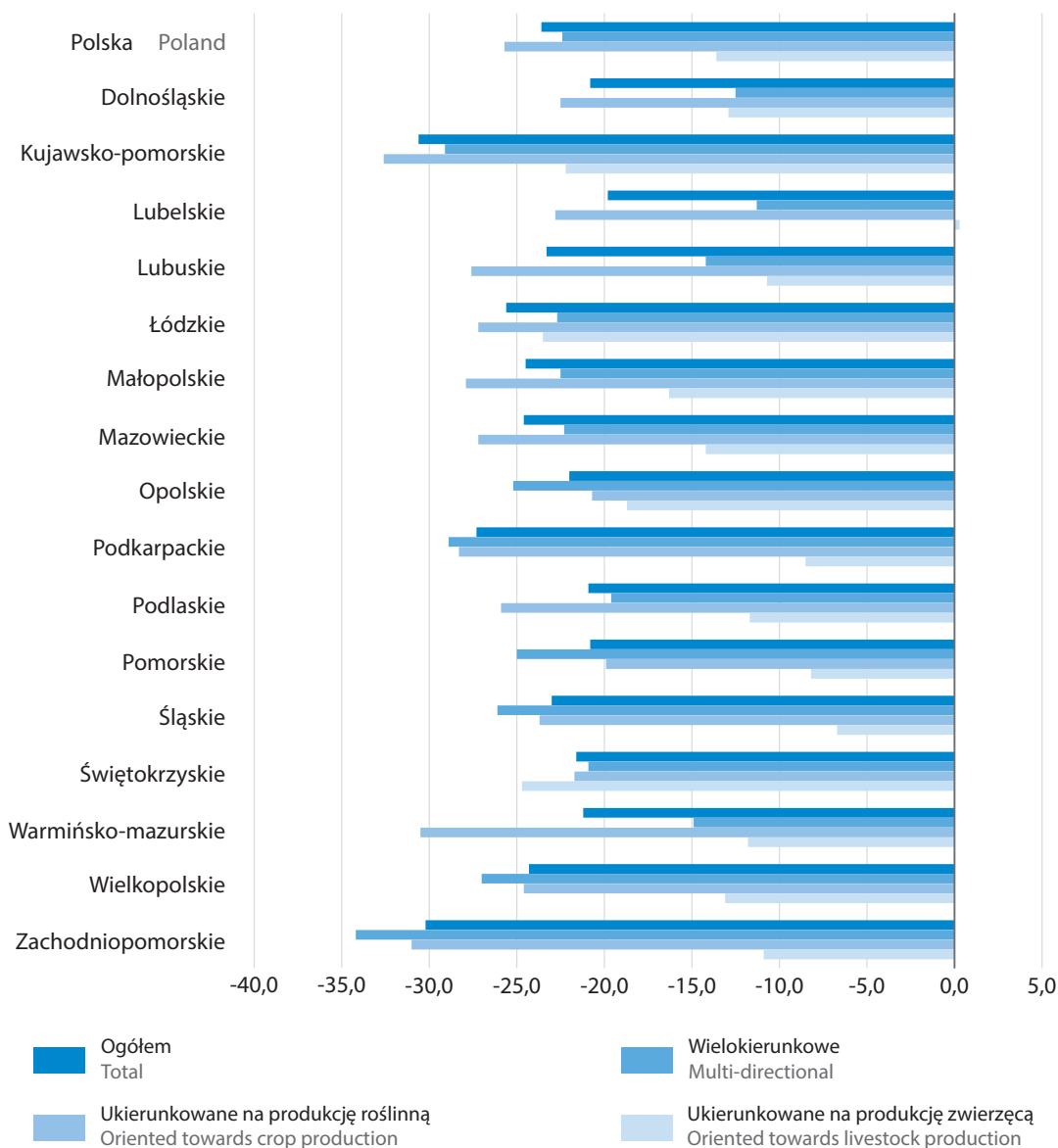
Wykres 1. Wskaźnik zmiany ogólnej sytuacji w gospodarstwach rolnych
Chart 1. Indicator of change in the general situation of agricultural holdings

Poprawę opinii na temat koniunktury w gospodarstwach rolnych zaobserwowano we wszystkich województwach. Największy wzrost WZOS w skali roku odnotowano w województwach: świętokrzyskim (o 22,4 pkt), dolnośląskim (o 20,6 pkt) oraz śląskim (o 16,8 pkt). Mimo to w każdym województwie wskaźnik WZOS pozostał ujemny, odzwierciedlając negatywne oceny dotyczące koniunktury. Najbardziej pesymistyczne opinie formułowali rolnicy z województw: kujawsko-pomorskiego (wskaźnik wyniósł minus 30,6), zachodniopomorskiego (minus 30,2) oraz podkarpackiego (minus 27,3).

Wykres 2. Wskaźnik zmiany ogólnej sytuacji w gospodarstwach rolnych według specjalizacji gospodarstw rolnych w 1 półroczu 2025 r.

Chart 2. Indicator of change in the general situation of agricultural holdings by agricultural holdings specialisation in the 1st half of 2025

Wskaźnik zmiany ogólnej sytuacji w gospodarstwach rolnych według specjalizacji gospodarstw rolnych

Indicator of change in the general situation of agricultural holdings by agricultural holdings specialisation

Biorąc pod uwagę specjalizację gospodarstw rolnych wśród użytkowników gospodarstw ukierunkowanych na produkcję roślinną oraz specjalizujących się w produkcji zwierzęcej poprawę ocen koniunktury w skali roku odnotowano w większości województw. W grupie gospodarstw wielokierunkowych poprawa widoczna była we wszystkich województwach.

Wśród użytkowników gospodarstw ukierunkowanych na **produkcję roślinną** największą poprawę odnotowano w województwie świętokrzyskim (wzrost wartości wskaźnika o 23,0 pkt). Znaczący wzrost zaobserwowano także w województwie śląskim (o 20,4 pkt) i dolnośląskim (o 18,9 pkt). Jedyne w województwie podkarpackim zaobserwowano niewielkie pogorszenie ocen koniunktury (spadek wskaźnika o 0,2 pkt). Mimo ogólnej poprawy, użytkownicy gospodarstw ukierunkowanych na produkcję roślinną ocenili koniunkturę bardziej pesymistycznie niż użytkownicy gospodarstw z pozostałych specjalizacji. Ogólny wskaźnik w tej grupie gospodarstw wyniósł minus 25,7, a jego ujemne wartości odnotowano we wszystkich województwach.

W grupie użytkowników gospodarstw zajmujących się głównie **produkcją zwierzęcą** najwyższy wzrost wskaźnika zmiany ogólnej sytuacji gospodarstw rolnych zarejestrowano w województwie lubelskim (wzrost o 44,2 pkt, jednocześnie najwyższy wzrost w skali roku spośród wszystkich specjalizacji gospodarstw rolnych), świętokrzyskim (o 36,3 pkt) i dolnośląskim (o 35,5 pkt). Jedyne w zachodniopomorskim nastąpił spadek wartości WZOS (o 3,8 pkt). Pomimo poprawy, wskaźnik pozostał ujemny, a jego najniższe wartości odnotowano w województwach: świętokrzyskim (WZOS wyniósł minus 24,7), łódzkim (minus 23,5) i kujawsko-pomorskim (minus 22,2). Wyjątkiem było województwo lubelskie, w którym rolnicy prowadzący produkcję zwierzęcą ocenili koniunkturę pozytywnie (WZOS 0,3).

Wśród gospodarstw **wielokierunkowych** największą poprawę ocen koniunktury zaobserwowano w województwie lubelskim (wzrost WZOS o 25,6 pkt) i dolnośląskim (o 25,4 pkt). Pomimo poprawy użytkownicy gospodarstw wielokierunkowych ocenili koniunkturę negatywnie. Najniższe wartości wskaźnika zanotowano w województwach: zachodniopomorskim (minus 34,2), kujawsko-pomorskim (minus 29,1) i podkarpackim (minus 28,9).

Wskaźnik zmiany ogólnej sytuacji w gospodarstwach rolnych według grup obszarowych użytków rolnych

Indicator of change in the general situation of agricultural holdings by area groups of agricultural land

W gospodarstwach najmniejszych (**do 1 ha**) poprawę nastrojów wśród rolników w skali roku zaobserwowano w większości województw. Największy wzrost wartości WZOS odnotowano w województwach: w podlaskim (o 58,1 pkt), dolnośląskim (o 56,0 pkt) i świętokrzyskim (o 53,7 pkt). Jednak w większości województw wskaźnik ten pozostał ujemny. Najniższe jego wartości zanotowano w województwie mazowieckim (minus 31,7) i podlaskim (minus 31,0). Wyjątkami były województwa: dolnośląskie i lubuskie, gdzie użytkownicy gospodarstw najmniejszych ocenili koniunkturę pozytywnie (WZOS wyniósł odpowiednio 6,7 i 1,0).

Wśród gospodarstw o powierzchni **od 1 do 10 ha** pozytywne tendencje zaobserwowano we wszystkich województwach. Największy wzrost wartości wskaźnika w skali roku odnotowano w województwie świętokrzyskim (o 21,0 pkt). W kraju, w tej grupie obszarowej, wartość WZOS wyniosła minus 22,8, a wśród województw wskaźnik ten wahał się od minus 28,0 w zachodniopomorskim do minus 15,9 w województwie opolskim.

W grupie gospodarstw rolnych o powierzchni **od 10 do 50 ha** poprawę nastrojów wśród rolników (w skali roku) zaobserwowano we wszystkich województwach, największą w województwach: świętokrzyskim (wzrost wartości wskaźnika o 26,8 pkt), śląskim (o 24,3 pkt) i dolnośląskim (o 22,5 pkt). Mimo to użytkownicy gospodarstw z tej grupy byli najbardziej pesymistyczni w swoich ocenach koniunktury – w kraju wartość wskaźnika wyniosła minus 24,5. Ujemne wartości WZOS odnotowano we wszystkich województwach, w tym najniższe w województwie podkarpackim (minus 36,5), kujawsko-pomorskim (minus 32,5) i zachodniopomorskim (minus 31,6).

Uwzględniając powierzchnię użytków rolnych największą poprawę ocen koniunktury w skali roku (wzrost wskaźnika o 16,6 pkt) zaobserwowano wśród użytkowników gospodarstw o powierzchni **50 ha i więcej**. We wszystkich województwach wartość WZOS wzrosła, a najbardziej w województwie łódzkim (o 33,1 pkt) i dolnośląskim (o 28,5 pkt). Pomimo poprawy w każdym województwie wskaźnik pozostał ujemny, a jego najniższe wartości zaobserwowano w województwie kujawsko-pomorskim (minus 35,5), świętokrzyskim (minus 35,0) oraz podkarpackim (minus 34,8).

Zmiany w gospodarstwach rolnych w 1 półroczu 2025 r.

Changes in agricultural holdings in the 1st half of 2025

Opłacalność produkcji rolniczej

Profitability of agricultural production

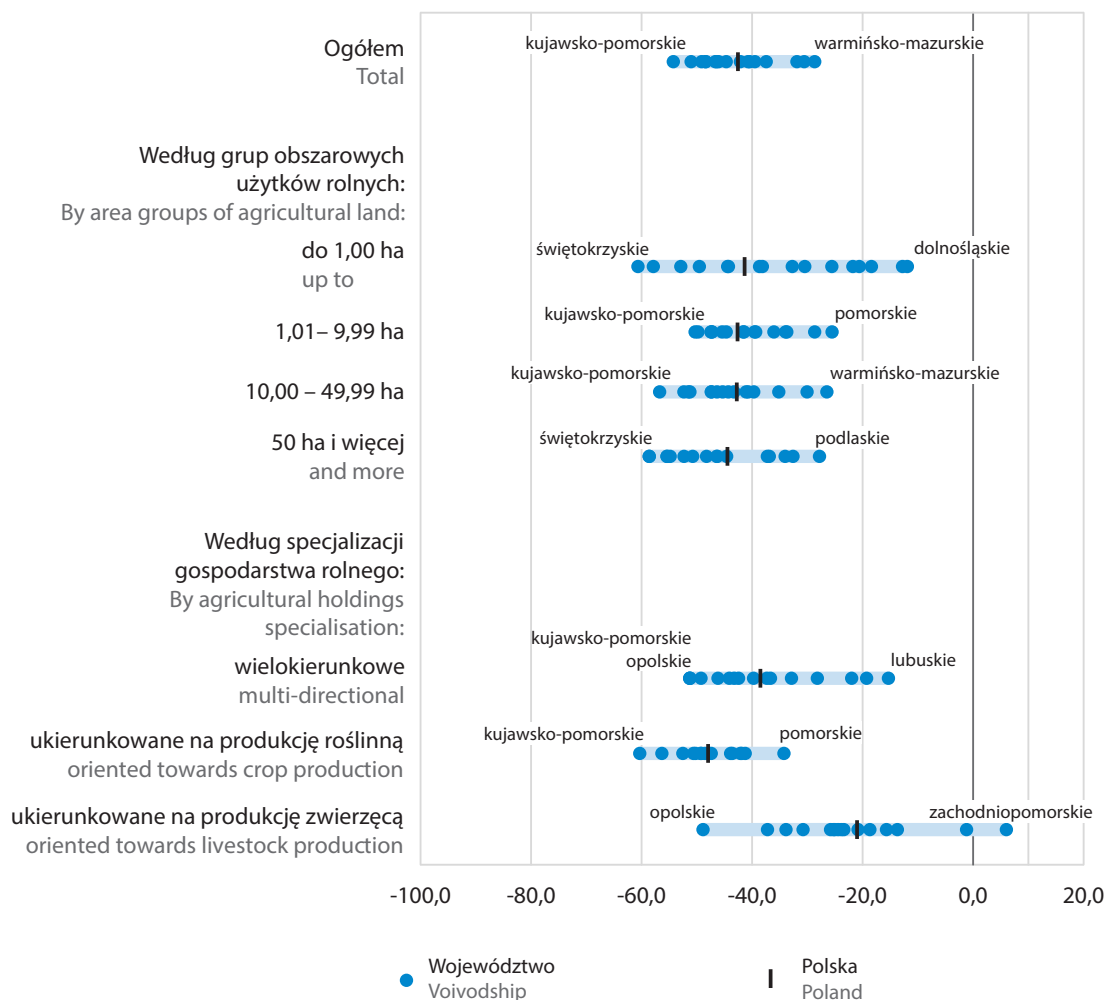
Użytkownicy gospodarstw rolnych w Polsce ocenili zmiany w opłacalności produkcji rolniczej w ostatnim półroczu mniej pesymistycznie niż przed rokiem. Saldo odpowiedzi na pytanie o opłacalność produkcji w 1 półroczu 2025 r. wyniosło minus 42,9, wobec minus 60,2 w analogicznym okresie 2024 r. Oznacza to, że odsetek rolników, którzy zaobserwowali pogorszenie opłacalności produkcji, pozostał wyższy od tych, którzy dostrzegli jej poprawę.

Poprawę opinii dotyczących zmiany opłacalności produkcji rolniczej w ostatnim półroczu odnotowano we wszystkich województwach. Największą poprawę ocen (wzrost salda o 30,2 pkt) zaobserwowano w województwie podlaskim, a najmniejszą w pomorskim (o 8,8 pkt).

Pomimo tych pozytywnych zmian w każdym województwie utrzymała się przewaga opinii negatywnych nad pozytywnymi (saldo odpowiedzi wynoszące co najwyżej minus 29,3). Najniższe wartości wskaźnika zanotowano w województwie kujawsko-pomorskim (minus 54,3), zachodniopomorskim (minus 51,2) i opolskim (minus 49,3).

Wykres 3. Opłacalność produkcji rolniczej (saldo odpowiedzi) według specjalizacji gospodarstw rolnych oraz grup obszarowych użytków rolnych w 1 półroczu 2025 r.

Chart 3. Profitability of agricultural production (balance) by agricultural holdings specialisation and area groups of agricultural land in the 1st half of 2025

Opłacalność produkcji według specjalizacji gospodarstw rolnych

Profitability of agricultural production by agricultural holdings specialisation

Wśród rolników, którzy specjalizują się głównie w **produkcji roślinnej** poprawę (w skali roku) opinii dotyczących zmiany opłacalności produkcji rolniczej zaobserwowano we wszystkich województwach. Największy wzrost wartości salda odpowiedzi odnotowano w województwach: śląskim (o 25,8 pkt), dolnośląskim (o 22,4 pkt) i świętokrzyskim (o 22,1 pkt). Niemniej jednak, biorąc pod uwagę specjalizację produkcji rolniczej, wartość wskaźnika w tej grupie gospodarstw była najniższa i wyniosła minus 48,0 (wobec minus 58,9 w analogicznym okresie 2024 r.). Opinie wskazujące na pogorszenie opłacalności produkcji rolniczej zaobserwowano we wszystkich województwach. Wśród nich najbardziej pesymistyczne oceny wyrażali producenci roślin w województwach: kujawsko-pomorskim (saldo wyniosło minus 60,4), zachodniopomorskim (minus 56,4) i łódzkim (minus 52,6).

Podobne tendencje zaobserwowano wśród użytkowników gospodarstw rolnych ukierunkowanych na **produkcję zwierzęcą**. We wszystkich województwach ich opinie dotyczące zmiany opłacalności produkcji były lepsze niż rok wcześniej, a największą ich poprawę odnotowano w województwie lubelskim i zachodniopomorskim (wzrost salda odpowiednio o 66,2 pkt i o 56,7 pkt). Mimo to w większości województw saldo odpowiedzi na pytania dotyczące opłacalności produkcji rolniczej ukształtowało się poniżej 0, a najniższe jego wartości odnotowano w opolskim (minus 49,0) i łódzkim (minus 37,3). Wyjątkiem było województwo zachodniopomorskie, gdzie odsetek rolników, którzy zaobserwowali poprawę opłacalności produkcji, był wyższy od tych, którzy dostrzegli jej pogorszenie (saldo wyniosło 5,9).

Również w grupie gospodarstw **wielokierunkowych** wzrost salda odpowiedzi odnotowano w każdym województwie, a największy w lubuskim (o 46,5 pkt) i lubelskim (o 43,6 pkt). Jednak we wszystkich województwach opinie dotyczące opłacalności produkcji rolniczej były negatywne. Największą przewagą rolników uznających, że opłacalność produkcji rolniczej w ciągu ostatniego półrocza się pogorszyła, w stosunku do tych, którzy uznali, że się poprawiła, odnotowano w województwach kujawsko-pomorskim i opolskim (saldo po minus 51,0) oraz w zachodniopomorskim (minus 50,9).

Opłacalność produkcji według grup obszarowych użytków rolnych

Profitability of agricultural production by area groups of agricultural land

W gospodarstwach o powierzchni **do 1 ha** poprawę ocen (w skali roku) dotyczących zmiany opłacalności produkcji rolniczej odnotowano w większości województw (największą w województwie podlaskim, gdzie saldo wzrosło o 57,5 pkt). Pogorszenie opinii rolników zaobserwowano w 5 województwach, przy czym największe w województwie mazowieckim (spadek salda o 21,9 pkt) i wielkopolskim (o 18,0 pkt). Niemniej jednak we wszystkich województwach utrzymały się opinie, że opłacalność produkcji rolniczej pogorszyła się w ciągu ostatniego półrocza. Najniższe wartości salda odnotowano w województwach: świętokrzyskim (saldo minus 60,2) i mazowieckim (minus 57,5).

W grupie użytkowników gospodarstw o powierzchni **od 1 do 10 ha** salda odpowiedzi na pytanie o opłacalność produkcji były wyższe niż rok wcześniej we wszystkich województwach, a największy wzrost zaobserwowano w województwie lubuskim (o 29,5 pkt) i podlaskim (o 27,6 pkt). Mimo to we wszystkich województwach odnotowano przewagą rolników uznających, że opłacalność produkcji rolniczej w ciągu ostatniego półrocza pogorszyła się, w stosunku do tych, którzy zaobserwowali jej poprawę. Najniższe saldo odnotowano w województwie kujawsko-pomorskim (minus 50,1) i łódzkim (minus 49,6).

Pozytywne tendencje zaobserwowano również wśród gospodarstw o powierzchni użytków rolnych **od 10 do 50 ha**. W grupie tej największy wzrost salda (o 36,2 pkt) odnotowano w województwie świętokrzyskim. Mimo pozytywnych zmian we wszystkich województwach nadal dominowały opinie negatywne. Najniższe wartości salda odnotowano w województwie kujawsko-pomorskim (minus 56,5), podkarpackim (minus 52,2) i zachodniopomorskim (minus 51,4).

Uwzględniając powierzchnię użytków rolnych, największą poprawę ocen zmiany opłacalności produkcji rolniczej w ciągu ostatniego półrocza zaobserwowano wśród użytkowników gospodarstw największych (**50 ha i więcej**). Szczególnie widoczne było to w województwie podlaskim, gdzie saldo odpowiedzi wzrosło w skali roku o 40,3 pkt. Niemniej jednak to właśnie w tej grupie gospodarstw przewaga ocen pesymistycznych nad optymistycznymi była największa – wartość salda wyniosła tu minus 44,5. Najniższe saldo odnotowano w województwie kujawsko-pomorskim i świętokrzyskim (po minus 58,7).

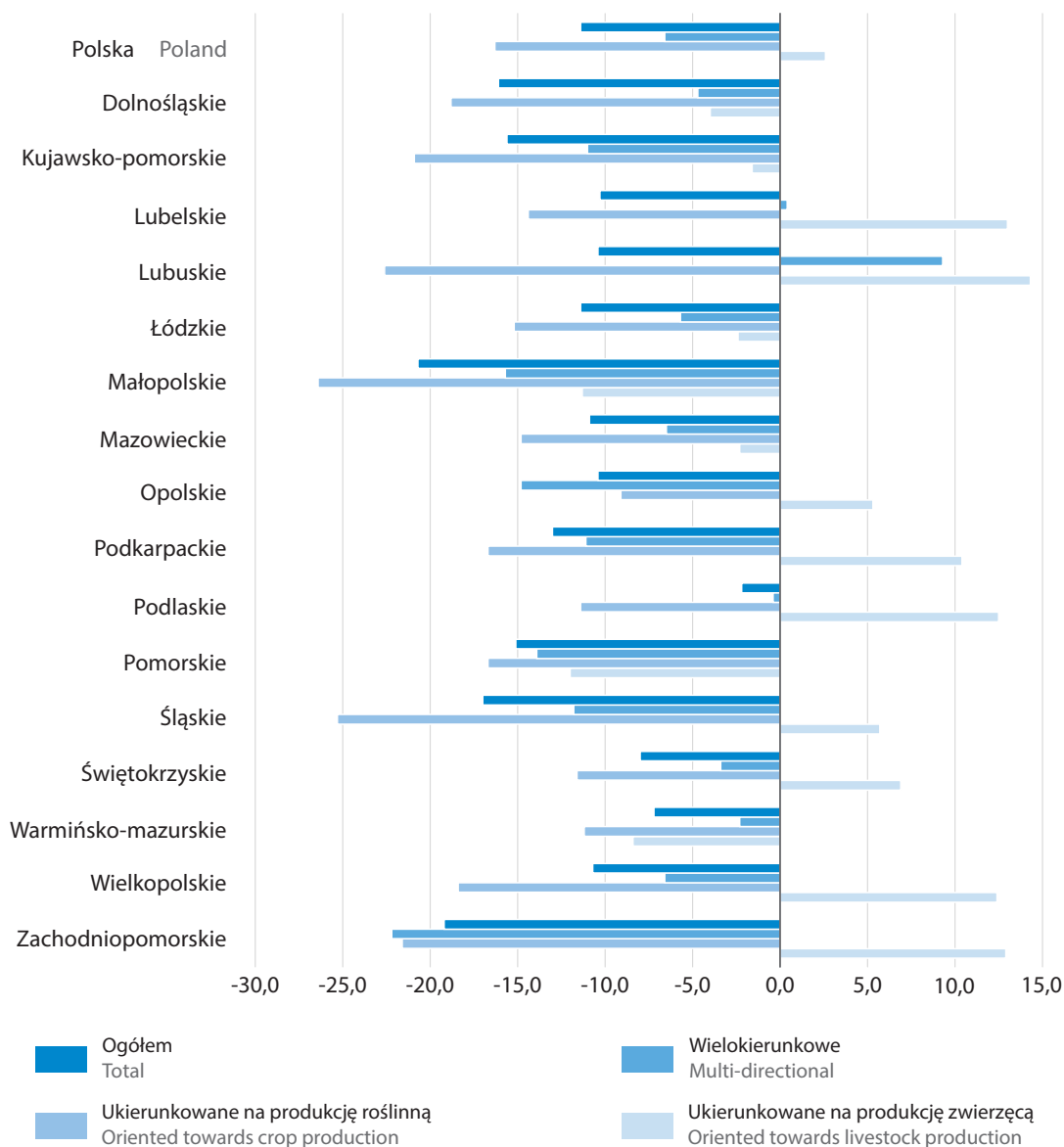
Popyt na produkty wytwarzane w gospodarstwach rolnych

Demand for products produced in agricultural holdings

Użytkownicy gospodarstw rolnych ocenili zmiany popytu na produkty wytwarzane w ich gospodarstwach w ostatnim półroczu bardziej optymistycznie niż przed rokiem (saldo odpowiedzi na pytanie o zmiany popytu było wyższe o 14,0 pkt). Mimo tej poprawy saldo pozostało ujemne i wyniosło minus 11,4, co oznacza, że odsetek rolników wskazujących na spadek popytu nadal przewyższał tych, którzy dostrzegali jego wzrost.

Wykres 4. Popyt na produkty rolne wytwarzane w gospodarstwach rolnych (saldo odpowiedzi) według specjalizacji gospodarstw rolnych w 1 półroczu 2025 r.

Chart 4. Demand for agricultural products produced in agricultural holdings (balance) by agricultural holdings specialisation in the 1st half of 2025

Poprawę opinii dotyczących zmiany popytu na produkty wytwarzane w gospodarstwach rolnych w ciągu ostatniego półrocza odnotowano we wszystkich województwach. Największą poprawę zaobserwowano w województwie podlaskim i świętokrzyskim (wzrost salda o ponad 20 pkt). Mimo to we wszystkich województwach przeważały opinie pesymistyczne. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w województwach małopolskim (saldo minus 20,7), zachodniopomorskim (minus 19,2) oraz śląskim (minus 17,0).

Popyt na produkty wytwarzane w gospodarstwach rolnych według specjalizacji gospodarstw rolnych

Demand for products produced in agricultural holdings by agricultural holdings specialisation

W gronie użytkowników gospodarstw rolnych specjalizujących się w **produkcji roślinnej** poprawę ocen dotyczących zmiany popytu na wytwarzane przez nie produkty w ostatnim półroczu odnotowano we wszystkich województwach w kraju. Największą poprawę zaobserwowano w województwie świętokrzyskim, gdzie saldo odpowiedzi wzrosło w skali roku o 17,7 pkt. Pomimo tych pozytywnych zmian, uwzględniając specjalizację produkcji rolniczej, wartość wskaźnika w tej grupie gospodarstw była najniższa (minus 16,3, wobec minus 26,1 przed rokiem). Przewagę rolników wskazujących na spadek popytu na produkty wytwarzane w ich gospodarstwach odnotowano we wszystkich województwach. Wśród nich najbardziej pesymistyczne opinie wyrażali rolnicy z województwa małopolskiego (saldo minus 26,4) oraz śląskiego (minus 25,3).

Rolnicy koncentrujący się na **produkcji zwierzęcej** ocenili zmiany popytu na wytwarzane produkty rolne lepiej niż w analogicznym okresie 2024 r. w 14 województwach. Najbardziej widoczne było to w województwach lubelskim i dolnośląskim (wzrost salda odpowiednio o 45,5 pkt i 43,1 pkt). Jedynie w 2 województwach zaobserwowano pogorszenie opinii na temat zmian popytu: w łódzkim (spadek salda o 3,5 pkt) oraz w pomorskim (o 3,4 pkt). Warto zauważyć, że tylko wśród użytkowników gospodarstw specjalizujących się w produkcji zwierzęcej przeważali rolnicy, którzy uznali, że w ciągu ostatniego półrocza popyt na wytwarzane przez nich produkty wzrósł – saldo odpowiedzi osiągnęło wartość dodatnią i wyniosło 2,6 wobec minus 19,1 w analogicznym okresie ub. roku. Dodatni wskaźnik odnotowano w 9 województwach. Najbardziej optymistyczne oceny wyrazili rolnicy z województwa lubuskiego (saldo 14,3) i lubelskiego (13,0).

Wśród użytkowników gospodarstw **wielokierunkowych** poprawę opinii (w skali roku) dotyczących popytu na wytwarzane przez nie produkty zaobserwowano we wszystkich województwach. Największy wzrost salda odpowiedzi zanotowano w województwie dolnośląskim (o 27,7 pkt), lubuskim i świętokrzyskim (o 25,6 pkt w każdym). Mimo tych pozytywnych zmian oceny w większości województw pozostały negatywne, a najbardziej pesymistyczne odnotowano w województwie zachodniopomorskim (saldo minus 22,2). Natomiast województwo lubuskie i lubelskie wyróżniały się na tle pozostałych pozytywnymi opiniami na temat zmiany popytu (saldo odpowiedzi było dodatnie i wyniosło odpowiednio 9,3 i 0,4).

Popyt na produkty wytwarzane w gospodarstwach rolnych według grup obszarowych użytków rolnych

Demand for products produced in agricultural holdings by area groups of agricultural land

W grupie gospodarstw rolnych o powierzchni **do 1 ha** poprawę ocen dotyczących zmiany popytu na wytwarzane produkty zaobserwowano w 13 województwach. Najbardziej widoczna poprawa była w województwie świętokrzyskim (gdzie saldo odpowiedzi wzrosło o 93,9 pkt w skali roku), a także w dolnośląskim (o 57,4 pkt) i podlaskim (o 54,8 pkt). Natomiast pogorszenie opinii zaobserwowano w województwach: kujawsko-pomorskim (spadek salda o 22,3 pkt), łódzkim (o 19,8 pkt) i małopolskim (o 13,8 pkt). Mimo pozytywnych tendencji w 12 województwach saldo odpowiedzi na pytanie o zmiany popytu w ostatnim półroczu było ujemne. Najbardziej pesymistyczne oceny wyrażali rolnicy z województwa podlaskiego (saldo minus 30,1) oraz mazowieckiego (minus 26,7). Natomiast w pozostałych województwach odnotowano przewagę rolników uznających, że popyt na wytwarzane przez nich produkty w ciągu ostatniego półrocza wzrósł, nad tymi, którzy zaobserwowali jego spadek – największą przewagę odnotowano w województwie dolnośląskim (saldo 14,1).

W przypadku gospodarstw o powierzchni użytków rolnych **od 1 do 10 ha** poprawę opinii (w skali roku) dotyczących zmiany popytu zaobserwowano w niemal wszystkich województwach, przy czym największą w województwie lubuskim (wzrost salda o 23,3 pkt). Wyjątkiem było województwo zachodniopomorskie, gdzie saldo odpowiedzi spadło w skali roku o 6,4 pkt. Jednak we wszystkich województwach omawiane saldo w tej grupie gospodarstw pozostało na poziomie ujemnym. W województwach: śląskim, zachodniopomorskim i małopolskim odnotowano najniższe jego wartości, wynoszące odpowiednio minus 23,8, minus 21,9 i minus 21,0.

Wśród gospodarstw o powierzchni **od 10 do 50 ha** poprawę zaobserwowano we wszystkich województwach. Największy wzrost salda odpowiedzi zanotowano w województwach świętokrzyskim i podlaskim (odpowiednio o 21,8 pkt i 20,8 pkt). Mimo to we wszystkich województwach użytkownicy gospodarstw rolnych utrzymali negatywne opinie na temat zmiany popytu. Znaczną przewagę rolników uznających, że popyt na wytwarzane przez nich produkty rolne w ciągu ostatniego półrocza zmniejszył się, nad tymi, którzy odnotowali jego wzrost zaobserwowano w województwie małopolskim (saldo minus 20,7), podkarpackim (minus 19,4) i dolnośląskim (minus 18,3).

Podobne tendencje zaobserwowano również wśród gospodarstw o powierzchni użytków rolnych **50 ha i więcej**. W grupie tej poprawa opinii najbardziej była widoczna w województwie podkarpackim (wzrost salda o 28,7 pkt), mazowieckim (o 28,2 pkt) i dolnośląskim (o 26,5 pkt). Niemniej jednak we wszystkich województwach nadal wyrażano negatywne opinie dotyczące zmiany popytu. Najniższe wartości salda odnotowano w województwie wielkopolskim (minus 20,7), zachodniopomorskim (minus 20,1) i opolskim (minus 19,9).

Prognoza sytuacji gospodarstw rolnych na 2 półrocze 2025 r.

Prediction of the situation of agricultural holdings for the 2nd half of 2025

Opłacalność produkcji rolniczej

Profitability of agricultural production

Prognozy użytkowników gospodarstw rolnych dotyczące opłacalności produkcji rolniczej w 2 półroczu 2025 r. poprawiły się w stosunku do formułowanych przed rokiem w odniesieniu do 2 półrocza 2024 r. Wciąż jednak przeważa odsetek użytkowników gospodarstw rolnych przewidujących pogorszenie opłacalności produkcji nad tymi, którzy oczekują jej poprawy (saldo odpowiedzi wyniosło minus 26,6, wobec minus 36,5 przed rokiem).

Wzrost salda odpowiedzi odnotowano we wszystkich województwach, a największy w podlaskim (o 19,2 pkt), dolnośląskim (o 13,3 pkt) i pomorskim (o 13,2 pkt). Niemniej jednak we wszystkich województwach saldo odpowiedzi nie było wyższe niż minus 20,4, a jego najniższe wartości zanotowano w województwach: zachodniopomorskim (minus 34,5), kujawsko-pomorskim (minus 33,5) i łódzkim (minus 30,5).

Opłacalność produkcji rolniczej według specjalizacji gospodarstw rolnych

Profitability of agricultural production by agricultural holdings specialisation

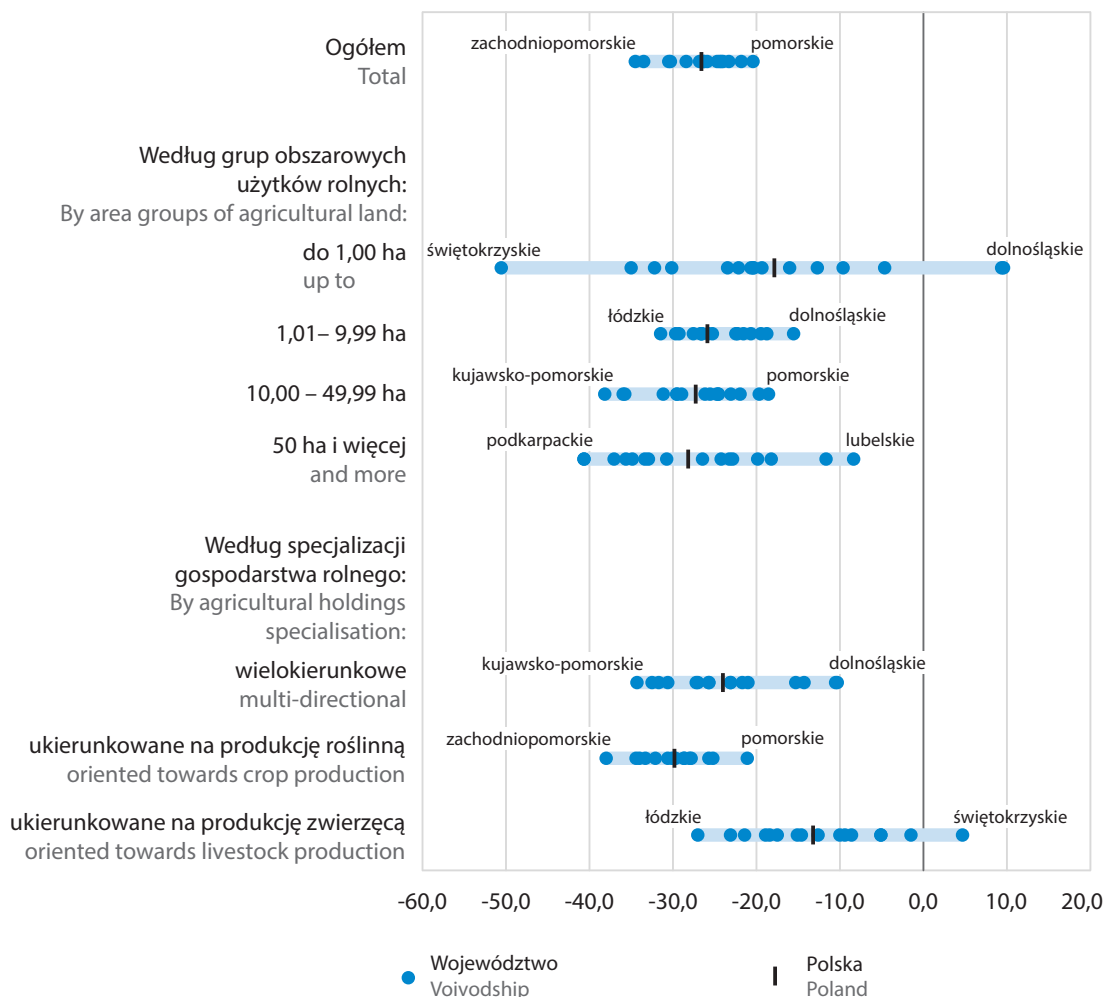
Wśród rolników, którzy specjalizują się w **produkcji roślinnej** poprawę prognoz na temat opłacalności produkcji rolniczej zaobserwowano w 14 województwach, w tym największą w województwie opolskim (wzrost salda o 15,1 pkt w skali roku) oraz wielkopolskim (wzrost o 14,1 pkt). Mimo to we wszystkich województwach saldo odpowiedzi dotyczące prognozowanej opłacalności produkcji rolniczej kształtowało się poniżej 0, a najniższą jego wartość odnotowano w województwie zachodniopomorskim (minus 38,0). W kraju saldo odpowiedzi wyniosło minus 29,8.

Poprawa prognoz na 2 półrocze 2025 r. widoczna była również w większości gospodarstw ukierunkowanych na **produkcję zwierzęcą** – wzrost salda odpowiedzi miał miejsce w 14 województwach, największy w świętokrzyskim (o 64,3 pkt). Niemniej jednak saldo dla całego kraju pozostało ujemne (minus 13,2), w tym najniższe w województwach: łódzkim (minus 27,0), kujawsko-pomorskim (minus 23,1) i lubuskim (minus 21,4).

W grupie gospodarstw **wielokierunkowych** największy wzrost omawianego salda odnotowano w województwie podlaskim i dolnośląskim (odpowiednio o 28,6 pkt i 28,2 pkt). Jednak we wszystkich województwach przewidywania dotyczące opłacalności produkcji rolniczej były negatywne. Największą przewagę rolników uznających, że opłacalność produkcji rolniczej w 2 półroczu 2025 r. pogorszy się, w stosunku do tych, którzy uznali, że się poprawi, odnotowano w województwach: kujawsko-pomorskim (saldo minus 34,3), podkarpackim (minus 32,5) i zachodniopomorskim (minus 31,7).

Wykres 5. Prognoza opłacalności produkcji rolniczej (saldo odpowiedzi) według specjalizacji gospodarstw rolnych oraz grup obszarowych użytków rolnych w 2 półroczu 2025 r.

Chart 5. Prediction of profitability of agricultural production (balance) by agricultural holdings specialisation and area groups of agricultural land in the 2nd half of 2025

Opłacalność produkcji rolniczej według grup obszarowych użytków rolnych

Profitability of agricultural production by area groups of agricultural land

Wśród użytkowników gospodarstw najmniejszych (**do 1 ha**) poprawa prognoz widoczna była w większości województw, a najbardziej w dolnośląskim (wzrost salda o 98,0 pkt). W przeważającej części województw wskaźnik ten jednak pozostał ujemny, a najniższą jego wartość zanotowano w województwie świętokrzyskim (minus 50,6). Wyjątkiem były województwa dolnośląskie i opolskie, gdzie saldo odpowiedzi w tej grupie gospodarstw osiągnęło wartość dodatnią (odpowiednio 9,5 i 9,3), co oznacza przewagę optymistycznych prognoz dotyczących opłacalności produkcji rolniczej.

W większości województw poprawę prognoz (w skali roku) dotyczących opłacalności produkcji rolniczej odnotowano także w gospodarstwach o powierzchni **od 1 do 10 ha** (największą w województwie podlaskim, gdzie saldo wzrosło o 25,5 pkt). Mimo to saldo odpowiedzi pozostało ujemne (minus 25,9 w kraju), a najniższą jego wartość odnotowano w województwie łódzkim (minus 31,5), świętokrzyskim (minus 29,7) i wielkopolskim (minus 29,3).

Poprawa prognoz widoczna była także wśród użytkowników gospodarstw o powierzchni użytków rolnych **od 10 do 50 ha**. W grupie tej największy wzrost salda, o 26,5 pkt, odnotowano w województwie świętokrzyskim. Najbardziej pesymistycznie prognozy na temat zmiany opłacalności produkcji w najbliższym półroczu wyrazili rolnicy w województwach: kujawsko-pomorskim (saldo minus 38,2), zachodniopomorskim (minus 36,0) i podkarpackim (minus 35,8).

Największą poprawę prognoz odnośnie opłacalności produkcji zaobserwowano wśród użytkowników największych gospodarstw (**50 ha i więcej**). Szczególnie widoczne było to w województwie łódzkim, gdzie saldo odpowiedzi wzrosło w skali roku o 29,8 pkt. Mimo tej pozytywnej zmiany to właśnie w tej grupie gospodarstw przewaga prognoz pesymistycznych była największa – wartość wskaźnika w kraju wyniosła minus 28,2. Wśród województw najniższe salda odnotowano w województwie podkarpackim i zachodniopomorskim (po minus 40,7) oraz kujawsko-pomorskim (minus 37,1).

Popyt na produkty wytwarzane w gospodarstwach rolnych

Demand for products produced in agricultural holdings

Prognozy użytkowników gospodarstw rolnych dotyczące popytu na produkty wytwarzane w ich gospodarstwach w nadchodzącym półroczu również poprawiły się w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku. Poprawę prognoz odnotowano w większości województw, w tym największą w warmińsko-mazurskim (wzrost salda o 12,0 pkt), świętokrzyskim (o 11,9 pkt) i opolskim (o 11,6 pkt).

Mimo to przewidywania rolników pozostały negatywne. W skali kraju saldo odpowiedzi ukształtowało się na poziomie minus 10,9, wobec minus 17,2 przed rokiem. Najniższe wartości salda zanotowano w województwach: zachodniopomorskim (minus 16,9), wielkopolskim (minus 14,1) i mazowieckim (minus 12,8).

Popyt na produkty wytwarzane w gospodarstwach rolnych według specjalizacji gospodarstw rolnych

Demand for products produced in agricultural holdings by agricultural holdings specialisation

W grupie gospodarstw specjalizujących się w **produkcji roślinnej** poprawę prognoz dotyczących popytu zaobserwowano w większości województw. Największą poprawę prognoz zanotowano w opolskim (wzrost salda o 13,6 pkt). Mimo to we wszystkich województwach saldo odpowiedzi dotyczących przewidywanego popytu na produkty rolne ukształtowało się poniżej 0, a najniższą jego wartość odnotowano w województwie zachodniopomorskim (minus 20,5), lubuskim (minus 18,2) i mazowieckim (minus 16,8).

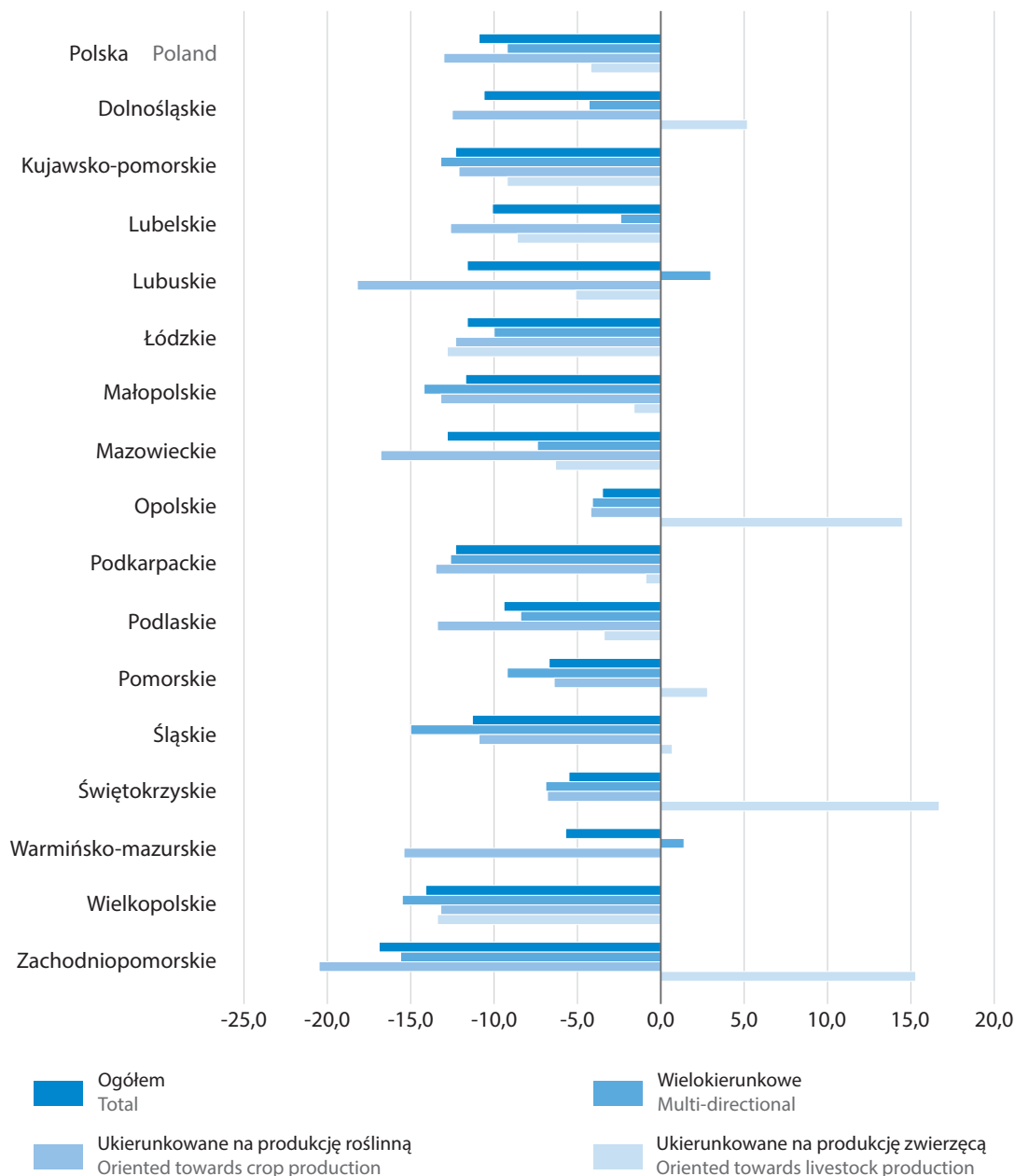
Wśród gospodarstw ukierunkowanych na **produkcję zwierzęcą** największą poprawę prognoz zaobserwowano w województwie świętokrzyskim (wzrost salda o 47,9 pkt). Jednak w większości województw przewidywania rolników dotyczące zmiany popytu pozostały negatywne. Najbardziej pesymistyczne prognozy odnotowano w województwach: wielkopolskim (saldo minus 13,4), łódzkim (minus 12,8) i kujawsko-pomorskim (minus 9,2). W skali kraju saldo ukształtowało się na poziomie minus 4,2. Optymistyczne prognozy na temat przewidywanego popytu odnotowano w 6 województwach, m.in.: w świętokrzyskim (saldo 16,7), zachodniopomorskim (15,3) i opolskim (14,5). W województwie warmińsko-mazurskim saldo odpowiedzi pozostało na poziomie neutralnym (0,0), co oznacza, że negatywne prognozy dotyczące popytu zostały zrównoważone przez prognozy pozytywne.

W grupie gospodarstw **wielokierunkowych** poprawę prognoz dotyczących popytu odnotowano w niemal wszystkich województwach. Największy wzrost salda zaobserwowano w województwie świętokrzyskim (o 19,2 pkt). Mimo to w większości województw prognozy pozostały negatywne.

Największą przewagę rolników przewidujących spadek popytu na produkty wytwarzane w ich gospodarstwach w 2 półroczu 2025 r. w porównaniu z tymi, którzy oczekują jego wzrostu, odnotowano w województwach: zachodniopomorskim (saldo minus 15,6), wielkopolskim (minus 15,5) i śląskim (minus 15,0). Optymistyczne prognozy odnotowano w województwach lubuskim i warmińsko-mazurskim, gdzie saldo odpowiedzi wyniosło odpowiednio 3,0 i 1,4.

Wykres 6. Prognoza popytu na produkty wytwarzane w gospodarstwach rolnych (saldo odpowiedzi) według specjalizacji gospodarstw rolnych w 2 półroczu 2025 r.

Chart 6. Prediction of demand for products produced in agricultural holdings (balance) by agricultural holdings specialisation in the 2nd half of 2025.

Popyt na produkty wytwarzane w gospodarstwach rolnych według grup obszarowych użytków rolnych

Demand for products produced in agricultural holdings by area groups of agricultural land

Uwzględniając powierzchnię użytków rolnych, największą poprawę prognoz dotyczących popytu zaobserwowano wśród użytkowników gospodarstw najmniejszych (**do 1 ha**). Szczególnie widoczne było to w województwie świętokrzyskim, gdzie odsetek rolników prognozujących wzrost popytu w 2 półroczu 2025 r. był wyższy w stosunku do tych, którzy przewidują jego spadek (saldo odpowiedzi wyniosło 39,2 i było najwyższe w kraju). Pomimo pozytywnych zmian, w połowie województw prognozy rolników były pesymistyczne, szczególnie w województwie mazowieckim (saldo odpowiedzi wyniosło minus 33,1) i małopolskim (minus 24,0). W województwie podlaskim odsetek odpowiedzi pozytywnych i negatywnych zrównoważyły się, co przełożyło się na neutralne saldo odpowiedzi wynoszące 0,0.

W grupie gospodarstw o powierzchni użytków rolnych **od 1 do 10 ha** pozytywne zmiany zaobserwowano we wszystkich województwach z wyjątkiem zachodniopomorskiego. Największy wzrost salda odpowiedzi, o 15,9 pkt, odnotowano w województwie dolnośląskim. Mimo ogólnej poprawy w tej grupie gospodarstw rolnicy we wszystkich województwach najczęściej prognozowali spadek zapotrzebowania na swoje produkty. Najniższe wartości salda odnotowano w województwach: wielkopolskim (saldo minus 18,5), zachodniopomorskim (minus 14,6) i mazowieckim (minus 14,3).

W gospodarstwach o powierzchni **od 10 do 50 ha** poprawę prognoz (w skali roku) dotyczących popytu odnotowano również w większości województw (największą w województwie warmińsko-mazurskim, gdzie saldo wzrosło o 14,3 pkt). Mimo to we wszystkich województwach saldo odpowiedzi pozostało ujemne, a najniższą jego wartość odnotowano w województwie dolnośląskim (minus 18,1), zachodniopomorskim (minus 17,1) i podkarpackim (minus 16,4).

Również w grupie użytkowników gospodarstw największych (**50 ha i więcej**) zaobserwowano poprawę prognoz. W większości województw przewidywania dotyczące popytu na produkty rolne w 2 półroczu 2025 r. były lepsze w stosunku do prognoz na 2 półroczu 2024 r. Największy wzrost salda odpowiedzi (o 29,5 pkt) zaobserwowano w województwie lubelskim. Tylko w tym województwie odsetek rolników przewidujących wzrost popytu przewyższał odsetek prognozujących jego spadek, co przełożyło się na dodatnie saldo odpowiedzi wynoszące 12,6. W pozostałych województwach prognozy pozostały pesymistyczne. Najniższe wartości salda odnotowano w województwach: podkarpackim (minus 23,7), kujawsko-pomorskim (minus 22,5) i wielkopolskim (minus 19,9).

Czynniki sprzyjające i ograniczające rozwój gospodarstw rolnych

Factors conducive and limiting the development of agricultural holdings

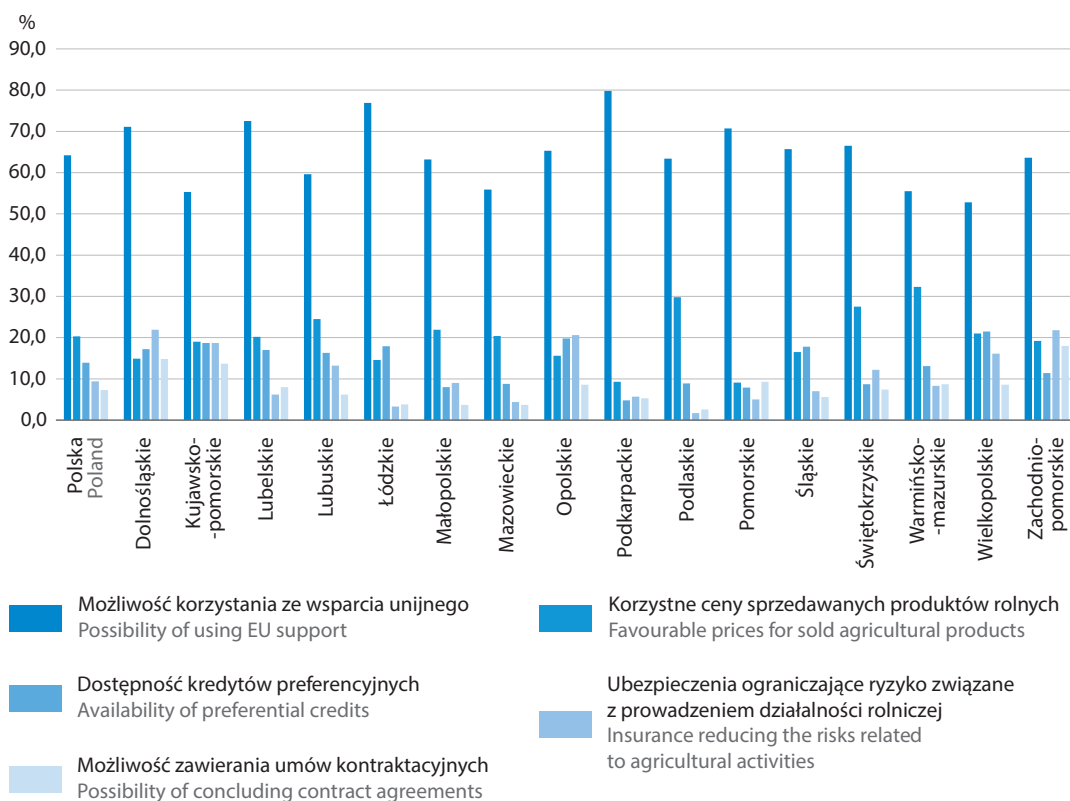
Czynniki sprzyjające

Conductive factors

Rozwój gospodarstw rolnych w Polsce w dużej mierze zależy od dostępności czynników sprzyjających ich funkcjonowaniu. W 1 półroczu 2025 r. szczególne znaczenie w tym zakresie miała możliwość korzystania ze wsparcia unijnego. Dla 64,2% użytkowników gospodarstw rolnych w kraju stanowiła ona najważniejszy czynnik wspierający prowadzenie działalności rolniczej. Wysoki odsetek rolników zwracających uwagę na tę możliwość odnotowano we wszystkich województwach, przy czym w 8 z nich przekroczył on średnią krajową. Największy udział rolników wskazujących na wsparcie unijne odnotowano w województwach podkarpackim (79,8%) oraz łódzkim (76,9%), natomiast najmniejszy w województwach warmińsko-mazurskim, kujawsko-pomorskim oraz wielkopolskim, gdzie odsetek ten wyniósł nieco ponad 50%.

Wykres 7. Najważniejsze czynniki sprzyjające rozwojowi gospodarstw rolnych w 1 półroczu 2025 r.
(odsetek gospodarstw rolnych wskazujących dany czynnik)

Chart 7. The most important factors conducive to the development of agricultural holdings in the 1st half of 2025 (percentage of agricultural holdings indicating a given factor)

Kolejnym istotnym czynnikiem sprzyjającym rozwojowi gospodarstw rolnych były korzystne ceny sprzedawanych produktów rolnych (dla 20,3% gospodarstw). W 7 województwach odsetek wskazań na ten czynnik przekroczył średnią krajową. Największy odsetek rolników wskazujących ten czynnik odnotowano w województwach: warmińsko-mazurskim (32,3%), podlaskim (29,8%) oraz świętokrzyskim (27,5%). Wyjątkiem były województwa podkarpackie i pomorskie, gdzie korzystne ceny sprzedawanych produktów rolnych wskazało mniej niż 10% rolników.

Istotnym wsparciem dla rozwoju gospodarstw rolnych była również dostępność kredytów preferencyjnych, na którą zwróciło uwagę 13,9% objętych badaniem gospodarstw. Kredyty te były szczególnie często wskazywane w województwach: wielkopolskim (21,5%), opolskim (19,8%) i kujawsko-pomorskim (18,7%). W 8 województwach odsetek użytkowników gospodarstw rolnych, którzy uznali dostępność kredytów preferencyjnych za istotne udogodnienie, był niższy niż średnia krajowa, wynosząca 13,9%. Najniższą wartość odnotowano w województwie podkarpackim (4,8%).

Dodatkowo rolnicy akcentowali znaczenie innych form wsparcia, w tym ubezpieczeń ograniczających ryzyko związane z prowadzeniem działalności rolniczej oraz możliwość zawierania umów kontraktacyjnych.

Jednocześnie pomimo istnienia czynników mogących sprzyjać rozwojowi gospodarstw rolnych, wielu rolników nie dostrzegło żadnych elementów wspierających prowadzenie ich działalności w 1 półroczu 2025 r. W ujęciu ogólnokrajowym niemal połowa gospodarstw rolnych objętych badaniem koniunktury wskazała na brak czynników korzystnie wpływających na rozwój. Największy odsetek rolników, którzy nie dostrzegli żadnych form wsparcia odnotowano w województwach śląskim (68,4%), lubuskim (67,0%), małopolskim (63,7%) oraz mazowieckim (62,8%).

Czynniki sprzyjające według specjalizacji gospodarstw rolnych

Conductive factors by agricultural holdings specialisation

Choć w skali kraju najczęściej wskazywanymi czynnikami sprzyjającymi rozwojowi gospodarstw rolnych pozostały możliwość korzystania ze wsparcia unijnego, korzystne ceny sprzedawanych produktów rolnych oraz dostępność kredytów preferencyjnych, ich znaczenie i intensywność różniły się w zależności od specjalizacji gospodarstw rolnych.

Wśród gospodarstw specjalizujących się w **produkcji roślinnej** możliwość korzystania ze wsparcia unijnego wskazana została przez 68,0% rolników. Największy udział wskazań dotyczących tego czynnika odnotowano w województwach: łódzkim (80,0%), lubelskim (75,6%), podkarpackim (74,8%) oraz podlaskim (74,1%). W województwach śląskim i pomorskim odsetek ten wyniósł 73,1%. Korzystne ceny produktów rolnych sprzedawanych przez gospodarstwa specjalizujące się w produkcji roślinnej były istotne dla 15,6% rolników w kraju. W poszczególnych województwach odsetek ten wahał się od 24,2% w województwie świętokrzyskim do 8,0% w województwie pomorskim. Natomiast dostępność kredytów preferencyjnych była postrzegana jako najważniejszy czynnik rozwoju przez 13,7% rolników w kraju. Województwa wielkopolskie (21,0%), kujawsko-pomorskie (18,6%), śląskie (18,2%) oraz opolskie (18,1%) wyróżniały się najwyższym odsetkiem rolników wskazujących ten czynnik.

W grupie gospodarstw ukierunkowanych na **produkcję zwierzęcą** możliwość korzystania ze wsparcia unijnego stanowiła kluczowy czynnik rozwoju dla 50,2% użytkowników tych gospodarstw w Polsce. Najczęściej na tę możliwość wskazywali rolnicy z województw: podkarpackiego (67,9%), małopolskiego (61,9%) oraz łódzkiego (60,5%). Korzystne ceny sprzedawanych produktów rolnych miały znaczenie dla 37,1% rolników z tej grupy gospodarstw. W województwach kujawsko-pomorskim (52,7%), zachodniopomorskim (50,2%) oraz śląskim (49,6%) odsetek rolników, którzy uznali je za istotny czynnik rozwoju był najwyższy. Dla 10,4% rolników w kraju zajmujących się produkcją zwierzęcą najważniejszym czynnikiem sprzyjającym rozwojowi gospodarstw rolnych była dostępność kredytów preferencyjnych. Najwyższy odsetek rolników wskazujących ten czynnik odnotowano w województwach kujawsko-pomorskim (31,8%), łódzkim (24,9%) oraz śląskim (22,3%). Najniższy odsetek wskazań dotyczących tego czynnika zaobserwowano w województwie pomorskim (3,2%).

W gospodarstwach **wielokierunkowych** możliwość korzystania ze wsparcia unijnego była najważniejszym czynnikiem wspierającym rozwój dla 61,4% rolników w kraju. Wsparcie to uznawane było za kluczowe we wszystkich województwach, a w 9 z nich odsetek rolników wskazujących na ten czynnik przewyższył średnią krajową. Najczęściej na wsparcie unijne wskazywali rolnicy z województwa podkarpackiego (91,5%), dolnośląskiego (87,3%) oraz łódzkiego (73,1%). Z kolei korzystne ceny sprzedawanych produktów rolnych były istotnym czynnikiem rozwoju dla 23,9% rolników w kraju. Odsetek rolników wskazujących na ten czynnik wahał się od 8,3% w województwie podkarpackim do 40,4% w województwie podlaskim. Dostępność kredytów preferencyjnych była najważniejszym czynnikiem dla 15,3% rolników w kraju. Wśród województw najwyższy odsetek wskazań na ten czynnik odnotowano w województwach lubuskim (32,7%), wielkopolskim (27,0%) oraz opolskim (23,4%). Niemniej jednak w 7 województwach odsetek rolników, którzy wymieniali ten czynnik był niższy od średniej krajowej.

Czynniki sprzyjające według grup obszarowych użytków rolnych

Conductive factors by area groups of agricultural land

Wśród użytkowników gospodarstw o powierzchni **do 1 ha** możliwość korzystania ze wsparcia unijnego wskazało 39,2% rolników. Najwyższy odsetek rolników wskazujących wsparcie unijne odnotowano w województwie podlaskim (90,0%), a także w województwach łódzkim (79,3%) i lubelskim (74,7%). Dla 29,0% rolników prowadzących gospodarstwa najmniejsze istotny czynnikiem rozwoju były korzystne ceny sprzedawanych produktów rolnych. Najwyższy odsetek wskazań dotyczących tego czynnika odnotowano w województwach dolnośląskim oraz mazowieckim, gdzie przekroczył on 90%.

W grupie gospodarstw rolnych o powierzchni użytków rolnych **od 1 do 10 ha** możliwość skorzystania z dofinansowania unijnego była najważniejsza dla 69,3% rolników w kraju. W 10 województwach odsetek ten był wyższy niż średnia krajowa. Wśród tych województw wyróżniały się: podkarpackie (gdzie odsetek ten wyniósł 85,1%), opolskie (80,8%) i śląskie (79,0%). Drugim istotnym czynnikiem były korzystne ceny sprzedawanych produktów rolnych. W skali kraju czynnik ten został uznany za kluczowy przez 18,5% rolników. Najczęściej zwracano na niego uwagę w województwie warmińsko-mazurskim (przez 33,8% gospodarstw), a najrzadziej w województwie podkarpackim (8,1%). Na trzecim miejscu wśród czynników sprzyjających rozwojowi gospodarstw rolnych znalazły się kredyty preferencyjne – wskazało je 8,3% rolników w kraju. Najczęściej były one wymieniane w województwach: łódzkim (13,6%), lubuskim (13,5%) oraz warmińsko-mazurskim (11,9%). Z kolei w województwie pomorskim kredyty preferencyjne wskazało 1,9% rolników.

Wśród gospodarstw o powierzchni użytków rolnych **od 10 do 50 ha** możliwość korzystania ze wsparcia unijnego została uznana za czynnik sprzyjający rozwojowi przez ponad 60% rolników. W zależności od województwa, odsetek ten wahał się od 75,4% w łódzkim do 49,4% w wielkopolskim. Warto zauważyć, że w większości województw odsetek ten przekraczał średnią krajową. Korzystne ceny sprzedawanych produktów rolnych zostały wskazane przez 21,2% rolników gospodarujących na powierzchni od 10 do 50 ha. Największy odsetek rolników, którzy uznali ten czynnik za najważniejszy odnotowano w województwach: lubuskim (32,8%), podlaskim (31,8%) oraz warmińsko-mazurskim (30,9%). Natomiast dostępność kredytów preferencyjnych miała znaczenie dla 15,7% rolników w analizowanej grupie gospodarstw. Wśród województw odsetek rolników wskazujących ten czynnik wahał się od 3,8% w podkarpackim do 26,1% w wielkopolskim.

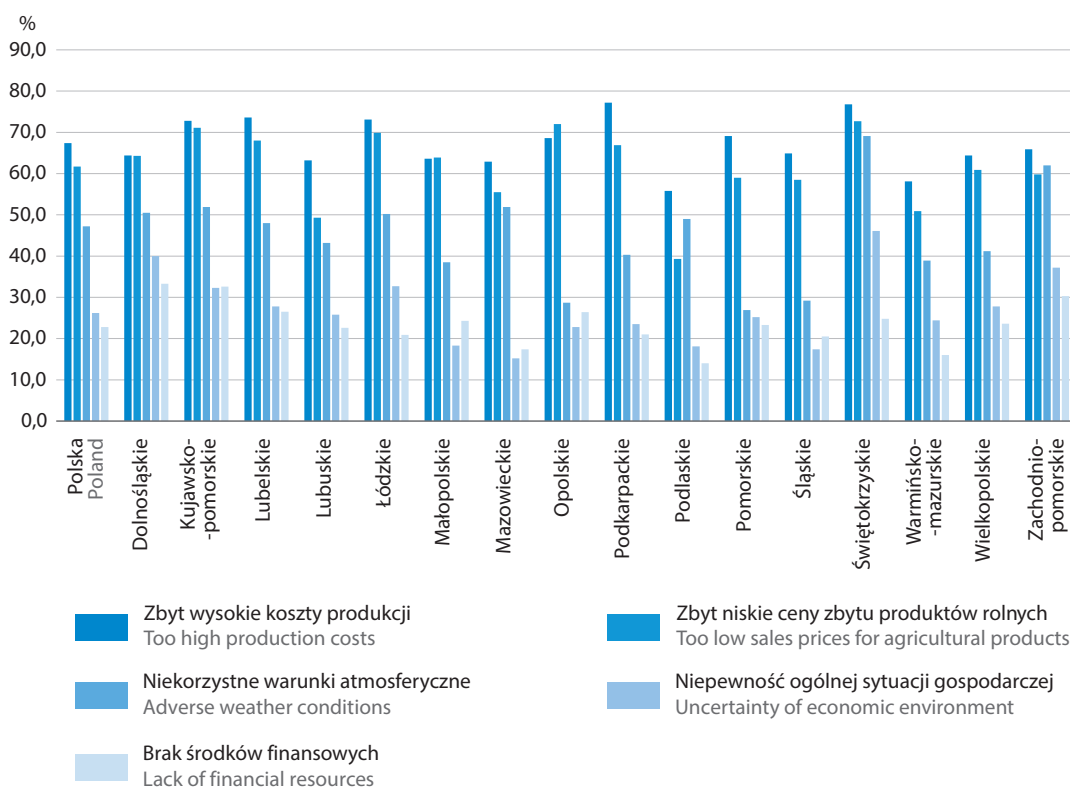
W grupie użytkowników gospodarstw rolnych o powierzchni **co najmniej 50 ha** na możliwość korzystania ze wsparcia unijnego uwagę zwróciło 59,5% rolników w kraju. Najczęściej na wsparcie unijne wskazywano w województwach lubelskim (75,4%), łódzkim (69,9%) oraz podkarpackim (69,5%). Dostępność kredytów preferencyjnych była najczęściej postrzegana jako czynnik sprzyjający rozwojowi gospodarstw w województwach łódzkim (41,4%), opolskim (38,8%) oraz lubelskim (38,1%). Korzystne ceny sprzedawanych produktów rolnych zostały wskazane przez 22,4% rolników użytkujących gospodarstwa największe. W zależności od województwa, odsetek ten wahał się od 7,4% w podkarpackim do 33,8% w warmińsko-mazurskim. W większości województw odsetek ten był niższy niż średnia krajowa.

Czynniki ograniczające

Limiting factors

Na rozwój gospodarstw rolnych w dużej mierze wpływ mają także różne czynniki ograniczające. W 1 półroczu 2025 r. szczególne znaczenie miały zbyt wysokie koszty produkcji, obejmujące m.in. ceny pasz, nawozów, środków ochrony roślin oraz usług rolniczych. Bariera ta była najważniejsza dla 67,4% użytkowników gospodarstw rolnych. W ujęciu regionalnym odsetek rolników wskazujących wysokie koszty produkcji w 14 województwach przekroczył 60%. Szczególnie wysoki poziom tego wskaźnika odnotowano w województwie podkarpackim (77,2%) oraz w województwie świętokrzyskim (76,8%).

Wykres 8. Najważniejsze czynniki ograniczające rozwój gospodarstw rolnych w 1 półroczu 2025 r.
(odsetek gospodarstw rolnych wskazujących dany czynnik)
Chart 8. The most important factors limiting the development of agricultural holdings in the 1st half of 2025
(percentage of agricultural holdings indicating a given factor)

Drugim najważniejszym czynnikiem okazały się zbyt niskie ceny zbytu produktów rolnych, które stanowiły istotną przeszkodę dla 61,7% rolników. W województwach świętokrzyskim, opolskim i kujawsko-pomorskim, na tę trudność wskazało ponad 70% rolników. W połowie województw odsetek ten był jednak niższy od średniej krajowej. Najniższą wartość odnotowano w województwie podlaskim, gdzie na problem niskich cen zbytu wskazało 39,3% gospodarstw.

Kolejną barierą, zgłaszaną przez ponad 45% gospodarstw, były niekorzystne warunki atmosferyczne. Najwyższy odsetek gospodarstw rolnych zmagających się z tym ograniczeniem odnotowano w województwach świętokrzyskim (69,1%) oraz wielkopolskim (62,0%). Z kolei w województwach śląskim, opolskim i pomorskim odsetek wskazań na ten czynnik był najniższy i nie przekraczał 30%.

Czynniki ograniczające według specjalizacji gospodarstw rolnych

Limiting factors by agricultural holdings specialisation

W grupie gospodarstw specjalizujących się w **produkcji roślinnej** zbyt wysokie koszty produkcji jako najważniejsze ograniczenie w rozwoju gospodarstw rolnych wskazało 68,1% rolników. Najczęściej problem ten zgłaszali rolnicy z województw: podkarpackiego (78,5%), świętokrzyskiego (76,8%), lubelskiego (73,9%), łódzkiego (71,2%) oraz kujawsko-pomorskiego (71,1%). Z kolei zbyt niskie ceny zbytu produktów rolnych były istotne dla 63,3% producentów roślin w kraju, a najwyższy odsetek rolników wskazujących na ten czynnik odnotowano w województwach świętokrzyskim (72,3%) i opolskim (72,2%). Niekorzystne warunki atmosferyczne były postrzegane jako ważny czynnik ograniczający rozwój gospodarstw rolnych przez 50,5% rolników z tej grupy gospodarstw. W poszczególnych województwach odsetek wskazań na ten czynnik wahał się od 28,4% w opolskim do 72,8% w świętokrzyskim.

Wśród gospodarstw rolnych ukierunkowanych na **produkcję zwierzęcą** zbyt wysokie koszty produkcji stanowiły kluczowe ograniczenie dla 57,1% ich użytkowników w Polsce. Najczęściej trudność tę wskazywali rolnicy z województw: łódzkiego (79,2%), podkarpackiego (74,7%) oraz kujawsko-pomorskiego (73,3%). Jednocześnie w 9 województwach odsetek rolników, którzy uznali ten czynnik za najważniejszy był niższy od średniej krajowej. Zbyt niskie ceny zbytu były istotną trudnością dla 44,9% rolników z tej grupy gospodarstw. Najwyższy odsetek odnotowano w województwach podkarpackim (67,1%) oraz świętokrzyskim (66,8%). Kolejnym czynnikiem ograniczającym rozwój gospodarstw rolnych, były niekorzystne warunki atmosferyczne – wskazało je 36,7% rolników prowadzących działalność związaną z produkcją zwierzęcą. Najczęściej na problem ten zwracano uwagę w województwach świętokrzyskim (56,0%) i podlaskim (52,9%), a najrzadziej w województwie śląskim (9,2%).

W gospodarstwach **wielokierunkowych** zbyt wysokie koszty produkcji stanowiły najważniejszy czynnik ograniczający rozwój gospodarstw dla 68,7% rolników w kraju. W 8 województwach odsetek rolników wskazujących na ten czynnik był niższy niż średnia krajowa, przy czym najniższy odnotowano w województwach dolnośląskim (58,2%) oraz podlaskim (59,1%). W tej grupie gospodarstw dla 62,6% rolników w kraju istotnym ograniczeniem w działalności rolniczej były również zbyt niskie ceny zbytu. Najwyższy odsetek użytkowników gospodarstw wielokierunkowych wskazujących na ten czynnik odnotowano w województwach kujawsko-pomorskim (75,6%), świętokrzyskim (74,4%), małopolskim (73,6%) oraz opolskim (73,4%). Niekorzystne warunki atmosferyczne były ważną barierą dla 43,4% rolników, a wśród województw odsetek ten wahał się od 21,9% w województwie pomorskim do 61,9% w świętokrzyskim.

Czynniki ograniczające według grup obszarowych użytków rolnych

Limiting factors by area groups of agricultural land

Uwzględniając powierzchnię użytków rolnych, wśród użytkowników gospodarstw o powierzchni **do 1 ha** zbyt wysokie koszty produkcji wskazane zostały najrzadziej (przez 57,3% rolników). Niemniej jednak, stanowiły one najważniejszy czynnik ograniczający rozwój w tej grupie gospodarstw. Najczęściej na czynnik ten zwracano uwagę w województwach łódzkim (99,4%) oraz świętokrzyskim (93,6%). Zbyt niskie ceny zbytu stanowiły istotne utrudnienie dla 44,3% rolników użytkujących gospodarstwa najmniejsze. Najwyższy odsetek wskazań na ten czynnik odnotowano w województwach świętokrzyskim (93,5%) oraz kujawsko-pomorskim (92,8%). Najniższe wartości odsetka zaobserwowano w województwach podlaskim (1,0%) oraz warmińsko-mazurskim (2,6%). Z kolei niekorzystne warunki atmosferyczne stanowiły istotne ograniczenie w działalności rolniczej dla 31,1% użytkowników gospodarstw o powierzchni do 1 ha. Największy odsetek rolników wskazujących ten czynnik odnotowano w województwach lubelskim (65,3%) oraz zachodniopomorskim (63,9%).

W grupie gospodarstw rolnych o powierzchni użytków rolnych **od 1 do 10 ha**, zbyt wysokie koszty produkcji za czynnik ograniczający rozwój gospodarstw, uznało 67,2% rolników w kraju. Najczęściej na to ograniczenie wskazywano w województwach: podkarpackim (75,9% gospodarstw), świętokrzyskim (75,6%), lubelskim (71,9%) oraz łódzkim (71,0%). W 9 województwach odsetek ten był jednak niższy niż średnia krajowa. Zbyt niskie ceny zbytu zostały wskazane jako istotne utrudnienie przez 61,3% rolników. W zależności od województwa odsetek ten wahał się od 27,5% w lubuskim do 72,5% w świętokrzyskim. W tej grupie gospodarstw niekorzystne warunki atmosferyczne stanowiły istotną barierę dla 48,5% rolników w kraju. Szczególnie widoczne było to w województwie świętokrzyskim, gdzie odsetek rolników uznających warunki atmosferyczne za najważniejszy czynnik przekroczył 70%.

W przypadku gospodarstw rolnych o powierzchni **od 10 do 50 ha**, zbyt wysokie koszty produkcji wskazywało 67,8% rolników w kraju. W zależności od województwa, odsetek ten wahał się od 56,0% w podlaskim do 82,5% w podkarpackim. Zbyt niskie ceny zbytu miały znaczenie dla 61,8% rolników w tej grupie gospodarstw. Najczęściej na ten problem wskazywali rolnicy w województwach: lubelskim, łódzkim, kujawsko-pomorskim, opolskim oraz świętokrzyskim – w każdym z nich odsetek ten przekroczył 71,0%. Najrzadziej na czynnik ten wskazywano w województwie podlaskim (38,1%). Natomiast na niekorzystne warunki atmosferyczne zwróciło uwagę ponad 46% gospodarstw rolnych o powierzchni od 10 do 50 ha. W ujęciu wojewódzkim odsetek ten wahał się od 25,9% w pomorskim do 60,9% w świętokrzyskim.

Wśród użytkowników gospodarstw rolnych o powierzchni **50 ha i więcej**, zbyt wysokie koszty produkcji jako czynnik ograniczający rozwój gospodarstw wskazało 67,9% rolników. Najczęściej barierę tę zgłaszały gospodarstwa z województwa świętokrzyskiego (91,1%), natomiast najrzadziej – gospodarstwa z województwa podlaskiego, gdzie odsetek ten wyniósł 53,1%. Zbyt niskie ceny wskazało 64,9% rolników, a najwyższy odsetek rolników zgłaszających ten czynnik odnotowano w województwach: świętokrzyskim (81,6%), kujawsko-pomorskim (78,0%) oraz podkarpackim (77,6%). Niekorzystne warunki atmosferyczne miały znaczenie dla ponad 47,0% rolników w tej grupie gospodarstw. Najczęściej wskazywali na nie rolnicy z województw zachodniopomorskiego (66,3%) oraz świętokrzyskiego (58,4%). W 8 województwach odsetek rolników wskazujących na ten czynnik był niższy od średniej krajowej.

Źródła finansowania i wydatki inwestycyjne gospodarstw rolnych

Sources of financing and investment expenditures of agricultural holdings

Źródła finansowania

Sources of financing

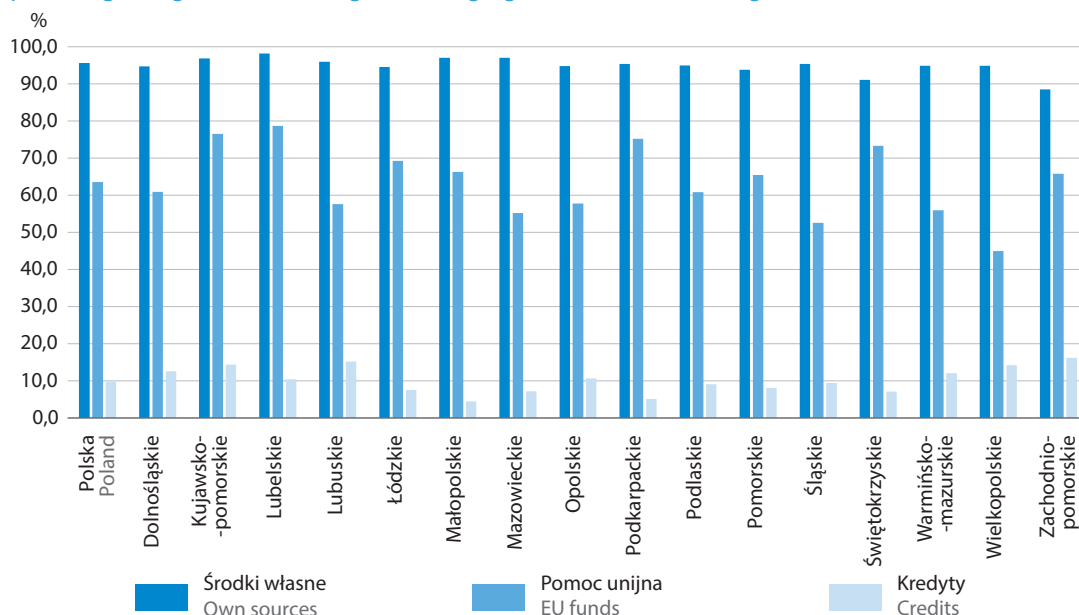
Prowadzenie i możliwości rozwoju gospodarstw rolnych w dużej mierze zależą od dostępności oraz struktury wykorzystywanych źródeł finansowania. W 1 półroczu 2025 r. podstawowym źródłem finansowania działalności rolniczej w Polsce pozostawały środki własne, z których korzystała zdecydowana większość rolników (95,6%). Podobne tendencje obserwowano we wszystkich województwach. Największy odsetek rolników finansujących swoją działalność ze środków własnych odnotowano w województwach lubelskim (98,2%), małopolskim i mazowieckim (po 97,0%) oraz kujawsko-pomorskim (96,9%).

Drugim najczęściej wskazywanym źródłem finansowania były środki unijne, z których korzystało 63,6% gospodarstw rolnych w kraju. Z pomocy tej najczęściej korzystali użytkownicy gospodarstw w województwach lubelskim, kujawsko-pomorskim oraz podkarpackim, gdzie odsetek rolników wskazujących na to źródło wyniósł odpowiednio 78,7%, 76,5% i 75,2%.

Uzupełnieniem finansowania działalności gospodarstw rolnych w 1 półroczu 2025 r. były również kredyty, z których korzystało 9,8% użytkowników gospodarstw w kraju. Najwyższy odsetek rolników wykorzystujących kredyty odnotowano w województwach zachodniopomorskim (16,2%) oraz lubuskim (15,2%).

Wykres 9. Źródła finansowania w gospodarstwach rolnych w 1 półroczu 2025 r.
(odsetek gospodarstw rolnych wskazujących dane źródło finansowania)

Chart 9. Sources of financing in agricultural holdings in the 1st half of 2025
(percentage of agricultural holdings indicating a given source of financing)

Źródła finansowania według specjalizacji gospodarstw rolnych

Sources of financing by agricultural holdings specialisation

Niezależnie od specjalizacji produkcji, wśród źródeł finansowania gospodarstw rolnych w 1 półroczu 2025 r. dominującą rolę odgrywały środki własne.

W grupie gospodarstw ukierunkowanych na **produkcję roślinną** środki te wskazało 95,3% rolników. W 8 województwach odsetek ten przekroczył przeciętną krajową, a najwyższe jego wartości odnotowano w województwach lubelskim (97,9%) oraz opolskim (97,0%). Z kolei na środki unijne wskazało 64,4% użytkowników tej grupy gospodarstw. Najwyższy odsetek rolników korzystających z tego rodzaju wsparcia zanotowano w województwach lubelskim, podkarpackim oraz świętokrzyskim, gdzie wyniósł odpowiednio 86,0% i po 75,2%. Kredyty stanowiły mniej powszechne źródło finansowania, a najwyższy odsetek gospodarstw korzystających z tej formy wsparcia odnotowano w województwie zachodniopomorskim (16,5%).

Wśród gospodarstw specjalizujących się w **produkcji zwierzęcej** na finansowanie działalności ze środków własnych wskazało 94,6% rolników w kraju. Najwyższy odsetek takich gospodarstw odnotowano w województwach: kujawsko-pomorskim (po 98,0%) oraz lubuskim (97,7%). Z kolei z pomocy unijnej korzystało 57,5% gospodarstw z tej grupy. Największy odsetek korzystających z tego źródła finansowania zaobserwowano w województwach lubelskim (86,0%), kujawsko-pomorskim (78,9%) oraz świętokrzyskim (76,5%). Z kredytów natomiast korzystało od 4,5% gospodarstw w województwie małopolskim do 20,4% w kujawsko-pomorskim.

Biorąc pod uwagę rodzaj działalności gospodarstw rolnych, najwyższy odsetek gospodarstw korzystających ze środków własnych przy prowadzeniu działalności rolniczej zaobserwowano wśród gospodarstw **wielokierunkowych** (96,4% rolników w kraju). W 7 województwach odsetek rolników wykorzystujących środki własne przekroczył średnią krajową, a w województwach lubelskim, dolnośląskim, warmińsko-mazurskim, małopolskim, kujawsko-pomorskim oraz mazowieckim, odsetek ten wyniósł niemal 100%. Na środki unijne wskazało 63,6% gospodarstw tej grupy, a w ujęciu regionalnym najczęściej w województwach: kujawsko-pomorskim (82,6%), lubelskim (80,6%) oraz małopolskim (80,0%). Z kolei kredyty stanowiły ważne źródło finansowania dla 12,4% rolników w kraju. Najwyższy odsetek użytkowników gospodarstw wielokierunkowych korzystających z tego źródła odnotowano w województwie lubuskim (28,8%).

Źródła finansowania według grup obszarowych użytków rolnych

Sources of financing by area groups of agricultural land

Biorąc pod uwagę powierzchnię użytków rolnych, największy odsetek gospodarstw wykorzystujących środki własne w finansowaniu działalności rolniczej (97,0%) odnotowano w grupie gospodarstw najmniejszych (**do 1 ha**). W połowie województw wszyscy rolnicy biorący udział w badaniu finansowali swoją działalność przeważnie ze środków własnych. Ze środków unijnych korzystało 36,5% gospodarstw z tej grupy, przy czym odsetek ten wahał się w zależności od województwa od 0,5% w województwie podlaskim do 76,9% w województwie opolskim. W 4 województwach rolnicy biorący udział w badaniu nie wskazali kredytów jako źródła finansowania działalności rolniczej. Najczęściej z tej formy wsparcia korzystali natomiast rolnicy z województwa dolnośląskiego (33,2%) i podlaskiego (32,2%).

W gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych **od 1 do 10 ha** na finansowanie działalności rolniczej środkami własnymi wskazało 96,2% rolników w kraju. W 8 województwach odsetek ten był wyższy od średniej krajowej, a jego najwyższe wartości zanotowano w województwach lubelskim (99,2%), kujawsko-pomorskim (98,8%), warmińsko-mazurskim (98,3%) i lubuskim (98,1%). Z kolei ze środków unijnych jako źródła finansowania korzystało 63,5% użytkowników gospodarstw rolnych o tej powierzchni. W zależności od województwa odsetek ten wahał się od 47,9% w lubuskim do 75,1% w podkarpackim. Kredyty stanowiły źródło finansowania dla 4,0% gospodarstw, a w 9 województwach odsetek ten był wyższy niż średnia krajowa.

W grupie gospodarstw o powierzchni **od 10 do 50 ha** ze środków własnych korzystało 95,3% rolników w kraju. Najwyższy odsetek rolników wskazujących na to źródło finansowania odnotowano w województwach lubelskim i lubuskim (po 97,2%). Pomoc unijna była istotnym źródłem finansowania działalności rolniczej dla 64,1% rolników w kraju. W 8 województwach udział gospodarstw korzystających z funduszy unijnych przekraczał średnią krajową. Najwyższe wartości odnotowano w województwach lubelskim (85,4%) i kujawsko-pomorskim (82,4%). Kredyty natomiast najczęściej wykorzystywali rolnicy z województw: wielkopolskiego 17,4%, lubelskiego 16,7% oraz kujawsko-pomorskiego 15,7%.

Najniższy odsetek gospodarstw rolnych wskazujących na finansowanie działalności ze środków własnych zanotowano w grupie największych gospodarstw (**50 ha i więcej**). Mimo to odsetek ten pozostał wysoki i wyniósł 93,2%. Najczęściej z tego źródła korzystano w województwach: małopolskim (96,8% rolników) i warmińsko-mazurskim (96,1%). Pomoc unijna stanowiła istotne źródło finansowania działalności dla 65,3% rolników z tej grupy gospodarstw. W zależności od województwa odsetek ten wahał się od 46,2% w wielkopolskim do 86,4% w lubelskim. Z kolei kredyty najczęściej wykorzystywali rolnicy z województwa lubelskiego (40,0%) oraz śląskiego (38,7%).

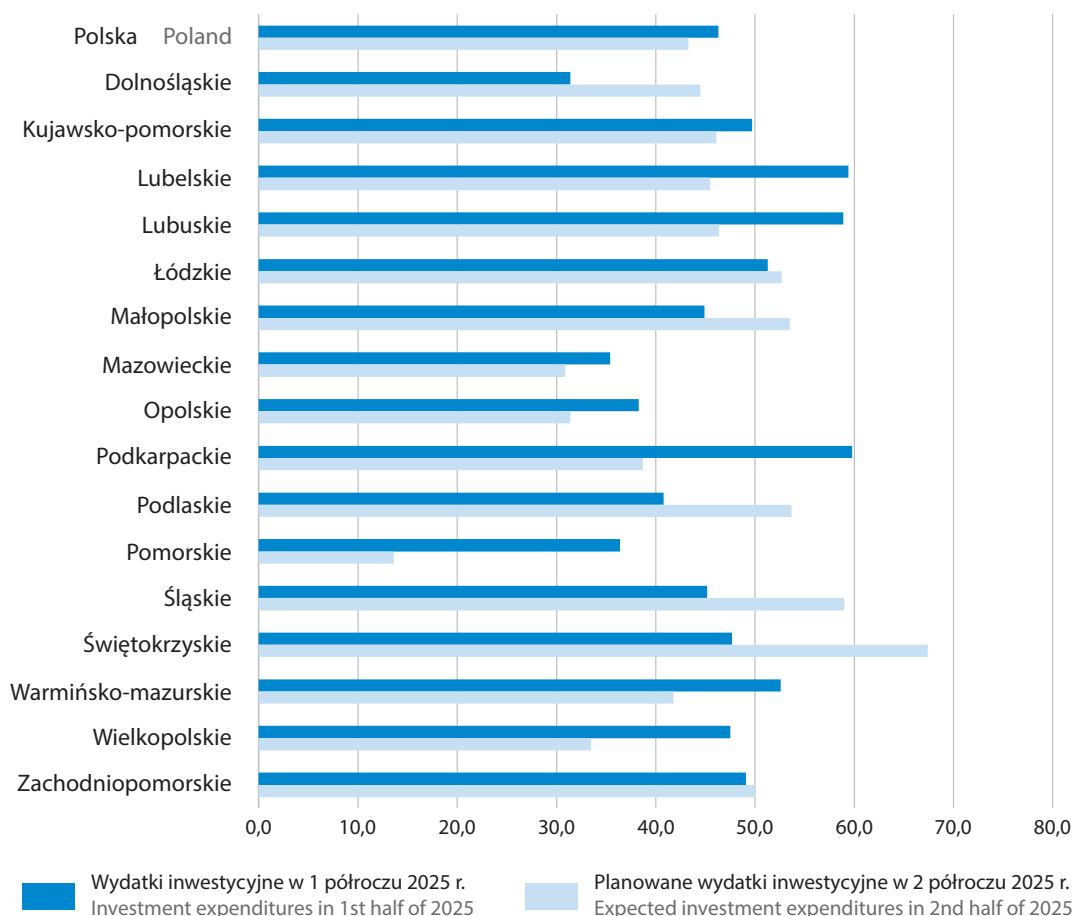
Wydatki inwestycyjne

Investment expenditures

Wśród użytkowników gospodarstw rolnych w Polsce, którzy ponosili wydatki inwestycyjne w 1 półroczu 2025 r., odnotowano przewagę odsetka rolników wskazujących na wzrost nakładów inwestycyjnych nad tymi, którzy zaobserwowali ich spadek. Przełożyło się to na dodatnie saldo odpowiedzi, które wyniosło 46,3. Dodatnie saldo odnotowano we wszystkich województwach, a jego najwyższe wartości zanotowano w województwach: podkarpackim (59,8), lubelskim (59,4) oraz lubuskim (58,9), natomiast najniższe w województwie dolnośląskim (31,4).

Jednocześnie użytkownicy gospodarstw rolnych, którzy posiadają plany inwestycyjne na 2 półrocze 2025 r., w większości przewidują dalszy wzrost nakładów inwestycyjnych. Saldo odpowiedzi na pytania dotyczące planowanych wydatków wyniosło 43,3 (w kraju). Przewaga rolników przewidujących wzrost nakładów inwestycyjnych nad tymi, którzy prognozują ich spadek w 2 półroczu 2025 r. widoczna była we wszystkich województwach, szczególnie w województwie świętokrzyskim, gdzie saldo wyniosło 67,4 i było najwyższe w kraju.

Wykres 10. Zmiany (wzrost/spadek) w wydatkach inwestycyjnych gospodarstw rolnych (saldo odpowiedzi)
Chart 10. Changes (increase/decrease) in investment expenditures of agricultural holdings (balance)

Wydatki inwestycyjne według specjalizacji gospodarstw rolnych

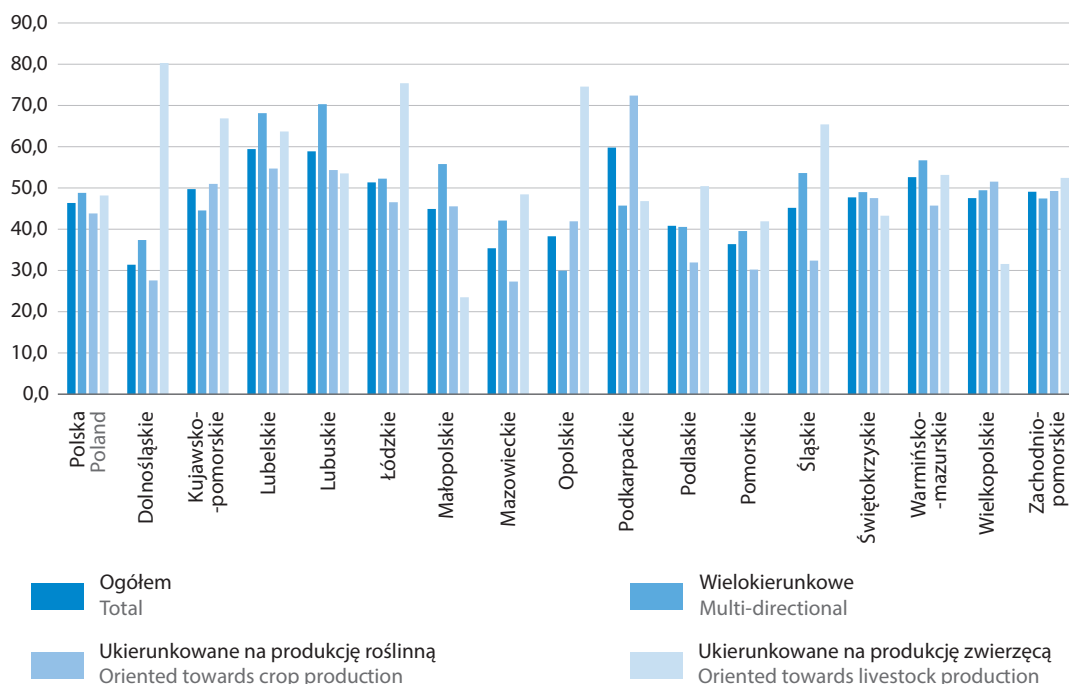
Investment expenditures by agricultural holdings specialisation

Wśród użytkowników gospodarstw rolnych specjalizujących się w **produkcji roślinnej** saldo odpowiedzi na pytanie dotyczące ponoszonych wydatków inwestycyjnych w minionym półroczu wyniosło 43,8. We wszystkich województwach saldo to było dodatnie, a jego najwyższą wartość odnotowano w województwie podkarpackim (72,4). Ponadto użytkownicy gospodarstw rolnych, którzy posiadają plany inwestycyjne na 2 półrocze 2025 r., w większości przewidują dalszy wzrost nakładów inwestycyjnych. Najwyższe saldo odpowiedzi na pytanie o plany inwestycyjne odnotowano w województwie świętokrzyskim (70,2).

Wśród gospodarstw ukierunkowanych na **produkcję zwierzęcą** saldo odpowiedzi na pytania dotyczące wydatków inwestycyjnych wyniosło 48,2. Najwyższą wartość salda odnotowano w województwach dolnośląskim (80,3), łódzkim (75,4) oraz opolskim (74,5), natomiast najniższą w województwie małopolskim (23,5). Jednocześnie zaobserwowano przewagę rolników, którzy deklarowali wzrost wydatków inwestycyjnych w 2 półroczu 2025 r. w porównaniu z tymi, którzy prognozowali ich spadek. W 9 województwach saldo odpowiedzi w tym zakresie przewyższało średnią krajową, która wyniosła 37,4. Najwyższe wartości salda odnotowano w województwach śląskim (79,1), świętokrzyskim (77,9) oraz lubuskim (71,8). Natomiast w województwie pomorskim zanotowano ujemne i jednocześnie najniższe w kraju saldo (minus 12,1).

Wykres 11. Zmiany (wzrost/spadek) w wydatkach inwestycyjnych gospodarstw rolnych w 1 półroczu 2025 r. (saldo odpowiedzi) według specjalizacji gospodarstw rolnych

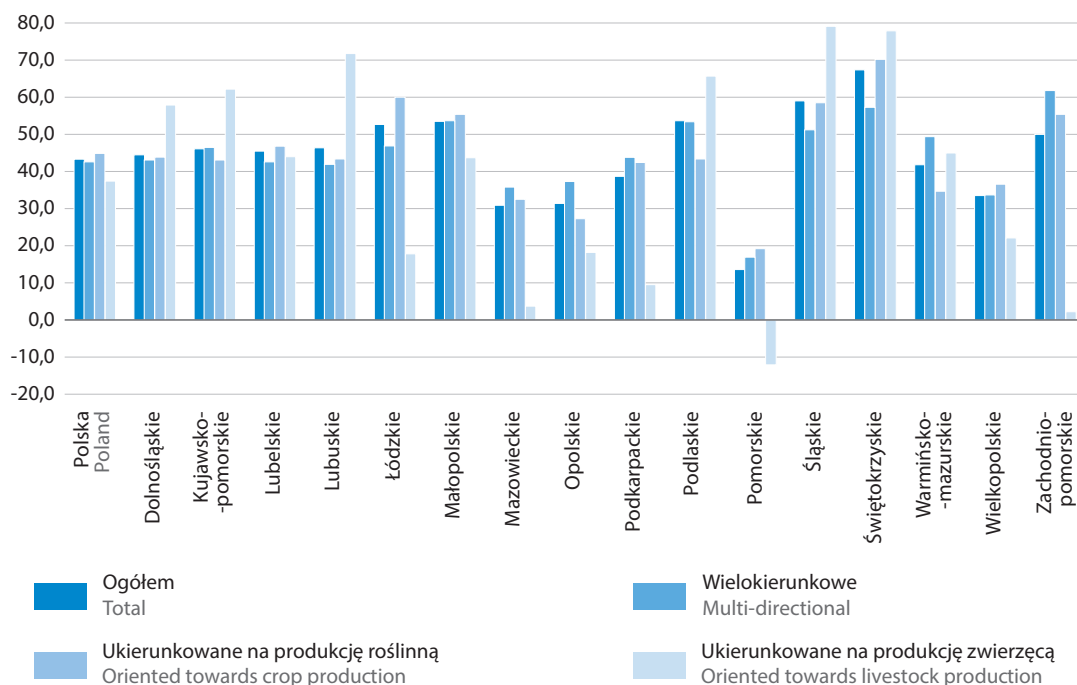
Chart 11. Changes (increase/decrease) in investment expenditures of agricultural holdings in 1st half of 2025 (balance) by agricultural holdings specialisation

Biorąc pod uwagę rodzaj działalności gospodarstw rolnych, w grupie gospodarstw **wielokierunkowych** odnotowano najwyższe saldo dotyczące ponoszonych wydatków inwestycyjnych (48,8). Wśród województw najwyższe wartości salda zaobserwowano w lubuskim i lubelskim – odpowiednio 70,3 oraz 68,1. Użytkownicy gospodarstw wielokierunkowych posiadający plany inwestycyjne na 2 półrocze br. przewidują również dalszy wzrost nakładów na inwestycje. Najwyższe wartości salda zaobserwowano w województwach zachodniopomorskim (61,8) i świętokrzyskim (57,3) a najniższe w województwie pomorskim (16,9).

Wykres 12. Przewidywane zmiany (wzrost/spadek) w wydatkach inwestycyjnych gospodarstw rolnych w 2 półroczu 2025 r. (saldo odpowiedzi) według specjalizacji gospodarstw rolnych

Chart 12. Expected changes (increase/decrease) in investment expenditures of agricultural holdings in the 2nd half of 2025 (balance) by agricultural holdings specialisation

Wydatki inwestycyjne według grup obszarowych użytków rolnych
Investment expenditures by area groups of agricultural land

W grupie gospodarstw najmniejszych (**do 1 ha**) przewagę rolników deklarujących wzrost wydatków inwestycyjnych nad tymi, którzy zaobserwowali ich spadek odnotowano w 12 województwach. Najwyższe saldo odnotowano w województwach podkarpackim (97,9) i lubelskim (97,7), a najniższe – w podlaskim (minus 86,3). Natomiast saldo odpowiedzi na pytania dotyczące planowanych wydatków na 2 półrocze 2025 r. w skali kraju wyniosło 75,1, a w 8 województwach było wyższe od średniej krajowej.

W gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych **od 1 do 10 ha** saldo odpowiedzi na pytania dotyczące poniesionych wydatków inwestycyjnych wyniosło 42,0. W 9 województwach saldo to było wyższe od średniej krajowej. Jego najwyższy poziom odnotowano w województwie zachodniopomorskim (60,9), a najniższy w pomorskim (24,9). Podobne tendencje zaobserwowano w prognozach dotyczących nakładów inwestycyjnych w 2 półroczu 2025 r. W większości województw saldo odpowiedzi w tym zakresie przekroczyło średnią krajową (51,0). Najwyższe wartości salda odnotowano w województwach: śląskim (73,9), świętokrzyskim (71,8) oraz zachodniopomorskim (67,1).

Wśród gospodarstw rolnych o powierzchni **od 10 do 50 ha** omawiane saldo wyniosło 48,2. Dodatnie wartości salda odnotowano we wszystkich województwach, od 18,6 w województwie dolnośląskim do 67,1 w województwie podkarpackim. W tej samej grupie gospodarstw, w większości województw, prognozy dotyczące wydatków inwestycyjnych są optymistyczne. Zdecydowana większość użytkowników gospodarstw rolnych przewiduje wzrost nakładów inwestycyjnych w najbliższym półroczu.

W gospodarstwach o powierzchni **50 ha i więcej**, w połowie województw saldo odpowiedzi dotyczących wydatków inwestycyjnych poniesionych w 1 półroczu 2025 r. przekroczyło średnią krajową (51,0). Najwyższą wartość salda odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim (67,0). W tej grupie gospodarstw również przewidywania dotyczące wydatków inwestycyjnych na 2 półrocze 2025 r. były optymistyczne. W większości województw salda były dodatnie. Jedynie w województwach podkarpackim i pomorskim odnotowano ich ujemną wartość (odpowiednio minus 15,5 oraz minus 11,4), co wskazuje na przewagę rolników spodziewających się spadku planowanych inwestycji nad tymi, którzy planują ich wzrost.

Wpływ nadzwyczajnych czynników na sytuację gospodarstw rolnych

The impact of extraordinary factors on the situation of agricultural holdings

W 2020 r. badanie koniunktury w gospodarstwach rolnych zostało rozszerzone o dodatkowy moduł pytań. Ma on na celu monitorowanie wpływu niespodziewanych lub nadzwyczajnych zjawisk na funkcjonowanie gospodarstw rolnych oraz ocenę koniunktury w rolnictwie. W 1 półroczu 2025 r. dodatkowy moduł pytań dotyczył trwającej w dalszym ciągu wojny w Ukrainie.

Wojna w Ukrainie

War in Ukraine

Użytkownicy gospodarstw rolnych, oceniając negatywne skutki wojny w Ukrainie dla prowadzonej przez nich działalności w 1 półroczu br. najczęściej wskazywali brak negatywnych skutków. Taką opinię wyraziło 34,0% rolników w kraju. Największy odsetek rolników wskazujących brak negatywnych skutków odnotowano w województwach małopolskim (50,1%) i lubuskim (44,3%). Jednocześnie, w porównaniu z analogicznym okresem w 2024 r., odnotowano wzrost odsetka rolników wskazujących na brak negatywnych skutków (o 12,9 p.proc. w skali kraju). Wśród województw największy wzrost zaobserwowano w województwie pomorskim (o 22,2 p.proc.).

Coraz częściej rolnicy oceniają także, że wojna ma jedynie nieznaczny wpływ na prowadzenie gospodarstwa. W analizowanym okresie taką opinię wyraziło 32,6% użytkowników gospodarstw rolnych. Szczególnie widoczne było to w województwach lubelskim (38,1%) i pomorskim (37,6%), gdzie odsetek gospodarstw postrzegających negatywne skutki wojny za nieznaczne był najwyższy w kraju. W kraju odsetek wskazujących nieznaczny wpływ wojny zwiększył się o 4,6 p.proc. w skali roku, a największy wzrost zaobserwowano w dolnośląskim (o 14,4 p.proc.).

Poważne skutki wojny w Ukrainie zaobserwowało 19,0% rolników w kraju, najczęściej rolnicy z województwa opolskiego (27,0%). Niemniej jednak w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku zmniejszył się odsetek gospodarstw uznających, że konflikt znacząco wpływa na funkcjonowanie ich działalności (o 9,4 p.proc.). Wśród województw spadek tego odsetka wahał się od 1,9 p.proc. w województwie opolskim do 17,3 p.proc. w województwie łódzkim.

Ponadto zmniejszył się także odsetek użytkowników gospodarstw rolnych, którzy uznali skutki wojny za zagrażające dla stabilności ich działalności. W omawianym okresie taką opinię wyraziło 14,4% gospodarstw, tj. o 8,1 p.proc. mniej niż w roku ubiegłym. Największy odsetek takich wskazań odnotowano w województwie opolskim (22,2%). Największy spadek odsetka wskazań dotyczących zagrożenia stabilności gospodarstwa rolnego zaobserwowano w województwie dolnośląskim (o 15,1 p.proc.).

Wykres 13. Wpływ negatywnych skutków wojny w Ukrainie na gospodarstwa rolne w 1 półroczu 2025 r.
(odsetek gospodarstw rolnych wskazujących na dany wariant odpowiedzi)

Chart 13. Impact of the negative effects of the war in the Ukraine on agricultural holdings in the 1st half of 2025
(percentage of agricultural holdings indicating a given response)

